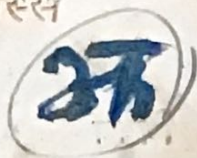

नमो तस्य भगवतो अरहतो सम्भासम्बुद्धस्य

[नेपाल भाषाया लय-पौ]

धम्म सं द स

श्री करुणामय
आकार श्री प्रियवहादुर

कछला
नेपाल संबत्
१०७७
पूर्ण संख्या ११०
प्राहक चन्दा ३), ४।

विषय	पौल्याः
बुद्ध-वचनामृत—	विषय
लिपोयात—(कविता)—श्री चित्तधर 'हृदय'	चीन—भिक्षु अश्वघोष
नेपाल बौद्ध-धर्म...—श्री पूर्णकाजी ताम्राकार	सिं...—(कविता) रे, र, न, 'स्यस्य'
चीन—...—भदन्त आनन्द कौशल्यायन	असन्तोषी...!—श्री केशवराम जोशी
सोह श्राद्ध—(कविता)—श्री फणीन्द्ररत्न	छंत—(कविता)—श्री देवरत्न धारुवा
प्रतिज्ञा—कुमारी प्रकाशदेवी	नुगः घाः—(कविता)—श्री रामबहादुर कायष्ठ "
इच्छा—(कविता)—इन्दिरा श्रेष्ठ	सम्पादकीय—
	समाचार

'धर्मदूत'

या

रजत-अथन्ती अंक

ध्व हे नवम्बर महीनाय सारनाथया मूलगन्ध कुटी विहारया रजत-जयन्ती माने याइ । ध्व अवसरे 'धर्मदूत'या छगू बांलागु विशेषांक प्रकाशित जुइ, गुकी बौद्धधर्म, संस्कृति, कला, इतिहास, पुरातत्व आदि सम्बन्धित विषये विद्वानपिनिगु लेख चवनी । उच्चकोटीया कविता, कहानी, रूपक व एकांकी नं ध्व अंके सजधज याना छापे जुइ । अन्तरराष्ट्रीय बौद्ध समाचार, प्रकाशन एवं सभासमितिया परिचय समन्धित ध्व अंक १७ नवम्बर यात पिहाँ वये त्यंगु दु ।

ध्व अंकया मू १) तका जुइ, तर सु सज्जनं 'धर्मदूत'या वार्षिक ल्हापं ४) तक छ्वया हया 'धर्मदूत'या ग्राहक जुइ, वेकःपिके ध्व अंकया अतिरिक्त मू काइ मखु । विज्ञापन-दातातये निति ध्व छगू दये हे मदुगु अवसर खः । कृपया च्वया दिसँ ।

—व्यवस्थापक

'धर्मदूत', सारनाथ, बनारस ।

विशेष सूचना

'धर्मोदय'या क्रमशः जुयावं वया च्वंगु प्रगति व उन्नति छि बांलाक हे परिचित खः । ध्वं गुलि धर्म व भाषा, साहित्य व संस्कृतिया सेवा यात ध्व नं तोपुया च्वंगु खँ मखु । ध्व फुक यायेगु समर्थ दुगु छिकपिनिगु सहायता, सहयोग व सद्भावनाया त्यवा दया खः । उकिं विश्वास पूर्ण आशा याना, वंगु तछला, गुंला, कौलां ग्राहकचन्दा फूपिसं याकनं मेगु दयात नं ग्राहक चन्दा (नेपाले मोह ४/, भारते—कं० रु० ३/) थन छ्वया हया दी वा स्थानीय एजेन्ट वा प्रचारकयात बुझे याना बिया दी । ग्राहक चन्दा याकनं बिया दीगु निति जिपिं विशेष प्रार्थी, गुकिं याना छित मेगु अंक नं छ्वया हये फइ । कौलां ग्राहक चन्दा फुइपिन्त नं ग्राहक चन्दा फुइगु खँ सुचित यानागु दु । नापं ध्व नं सुचित याना च्वना, सूचना थ्यंका नं ग्राहक चन्दा बिया मदिल धाःसा पत्रिका छ्वया हयेगुली 'धर्मोदय' थःत असमर्थ हे भाःपी ।

—व्यवस्थापक 'धर्मोदय'

४, रामजीदास जेटियालेन, कलकत्ता—७

अभिज्ञ

नवसापत्ता

१०७०

“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादक
भिक्षु महानाम “कोविद”

सहायक सम्पादक
श्रामणेर सुदर्शन “कोविद”

वर्ष १०

कलकत्ता

कार्तिक वि० संवत् २०१३

नवम्बर ईसवी संवत् १९५६

अङ्क १

बुद्ध-वचनानामृत

‘...रथकार ! गुगु घःचाः खुन्हुपाः खुलां दयेके सिधयेकल, हानं गुगु घःचाः खुन्हं दयेके सिधयेकल, थ्व निचाः घःचाले छु पाः ?...’

भिक्षुपि ! रथकारं खुन्हं दयेकूगु घःचाः तुइका छ्वत । वेगं तुला वन । वेग फुइवं छथाय् बेँ गोतू वन ।...खुनुपाः खुलां दयेकूगु घःचाः तुइकल । वेगं तुला वन । वेग फुइवं अन्ते जवं खवं ल्यवा दुगुथेँ च्वंक बेँ गोमतूसे दना च्वन ।

भिक्षुपि ! खुन्हं दयेकूगु घःचाःया छ्चाल्यरं च्वंगु सिँ बःमलाः, बेबेको, सालु-ख्वातु, गठि-गठिचिं । दण्डी तःमप्यं, तःपु-चीपु । घःचाःया दथुइ च्वंगु सिँत्याः नं बेबेको, तःपु-चीपु, गठि-गठिचिं ।...खुन्हुपाः खुलां दयेकूगु घःचाःया छ्चालं च्वंगु सिँ बःला, तःप्यं, तःपु-चीपू मजू, माथं वं, गठि-गठि मचिं, पिच्चुसे च्वं । दण्डी नं तःप्यं, तःपु-चीपु मजू, गो मिले जू, गठि-गठिचिगु मदु !...’

भिक्षुपि ! गुम्ह भिक्षुया-भिक्षुनीया कायिकवंक कायिक-दोष, कायिक-कसर प्रहीण मजूनि; वाचिकवंक वाचिक-दोष वाचिक-कसर प्रहीण मजूनि; मानसिकवंक, मानसिक-दोष, मानसिक-कसर प्रहीण मजूनि; सत्य नं उम्ह भिक्षु वा भिक्षुनी थ्व धर्म-विनयं खुन्हुवाळं तयार जूगु घःचाःथेँ बेँ (गति वा आवेश मदयेवं) गोतू वनी ।...’

भिक्षुपि ! गुम्ह भिक्षुया-भिक्षुनीया कायिक, वाचिक, मानसिक वंकपन, दोष, कसर प्रहीण जुइ; सत्य नं उम्ह भिक्षु-भिक्षुनी थ्व धर्म-विनयं व खुन्हुपाः खुलां दयेकूगु घःचाःथेँ वेग (वा आवेश) फूसां गोमतूसे स्थिर जुया धखाना च्वनी ।...’

—रथकार सुत्त

लिपोयात

कवि-केशरी श्री चित्तधर 'हृदय'

[लिपो ताङ्ग वंशया अन्तिम चरणे देशया उखें थुखे, ध्याक्वं कुलामे थ्यंक थ्यंक चाहिला प्रकृतिया निरीक्षणे प्रतिभा-पपू व्ययेकूम्ह वंगु न्हेगूगु ईसवीया चीनी युग-कवि खः। प्रस्तुत 'लिपोयात' कवि-केशरी श्री चित्तधर 'हृदय' जुया चीन-यात्राया उत्तमतमगु उपहार रूपे 'धर्मोदय'या प्रिय पाठकवर्गपित इना च्वना।]—सम्पादक

(१)

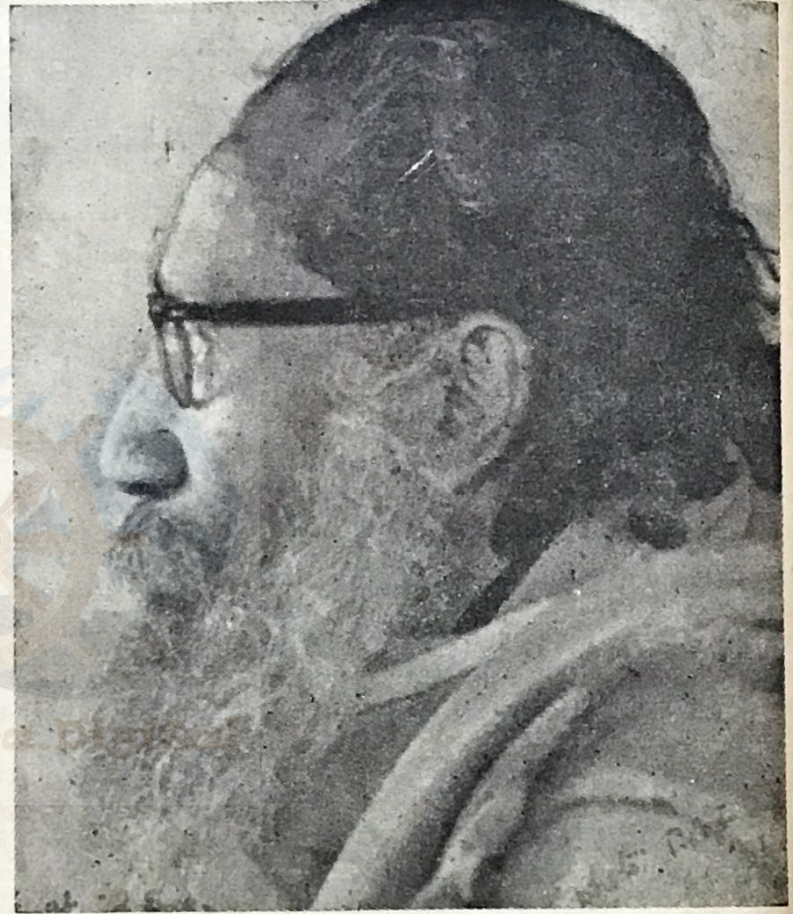
कविजु लिपो, छं छको दना सो
मिखा कना: छं-किजा जितः,
छं-अय्ला:-घः प्वंसां ग्याय्मो
जाय्क थना बी जि छन्त।

नेपाः—मामं प्राकृत—सुलिमे
थुया तःगु त्यप यक्वं दु,
साहित्य व संगीत, कलाया
बौ संस्कृति दुथना तःगु।

काक्क प्यकय्वनयागु मि छ्वय्काः
नस्वाःगु स्मृतिया कः दाय्काः
च्वापुगुँ - वातां मूसः—अय्लाः
भरभर हाय्कुगु छु मताःला ?

मखुसा पासा, उकी तना बी
बांपालु ल्वसा नं छन्त
उकिया ल्यूल्यू देगः जक मखु
द्यो नं खनि छं बांलाक।

बांवांलाःपिं भंगःतय्सं
मधुर म्यया रस प्वंका बी,
पशुतय् प्याखंपाःया तालं
छं तुति त्यानुगु लंका बी।

जीवन-खुसिया सुख दुख भमरी
चाः हुहुं मने चिं तःगु,
व चिं माःहनाः भःभः धाय्क
कविता रूपं दु पिज्वःगु।

गुकी लिपो, छं खनि थः हे ख्वाः,
हृदयं थःगु हि थें चाइ,
अले जितः 'घय्' यानाः लयतां
“जि किजा जि किजा” छं धाइ।

(२)

लिपो, छको ला विन्ति दना सो
धुंकल छु छु याय् छं- चीन,
छंगु कल्पना सार्थक जुल ला
वा याय् मानिगु दनिला छुं ।

गुगु छं अबले प्रकृति - नकिंया
ख्वा: पा: खंगु दु अजोबिजो
अथवा छं गुगु बाखं कंगु दु
आ: नं अथ्य हे ख:ला सो ।

गुगु छं-पाले आर्थिक उन्नति
दुगु ख: उगुलिं लुमदंसे
गुगु उन्नतिया स्वप्न खना छं
उगु आ: ज्वी धुंकल ला सो ।

सुं सम्राटं पंवइ मखु आ:
'थन च्वं' धका ग्याय्मो छन्त,
न छुं समाजं 'थय् च्वं' धका हे
नियमं चीगु दु भय छन्त ।

Dhamma.Digital

धर्म व भाषा वस: तिसा नं
थ: योगु ल्यया: आ: काय् दु,
योगु म्य हाला: प्याखं हूसां
गिजे सुनानं याइ मखु ।

कलाकारया स्वप्न व कविया
कल्पनाति हे च्वय् थ्यंगु,
सुलिंनकिंया सुन्दर सुलिमे
च्वंगु सिबे नं मिच्छ्या:गु ।

स्वतन्त्रताया मूस:-अय्ला:
काय् धुंकल जनवादं आ:
छंगु घलेनिं दंक थना का,
जित: वा:गु भति द:सां गा: ।

ज्वलापासा

१०७०

नेपाल बौद्ध-धर्म व थुक्रिया पुनरुत्थान

श्री पूर्णकाजी तब 'साहित्यरत्न'

ले
ख
क

पौराणिक दृष्टि नेपाल श्रष्टिकालं निसैं हे ङ्गू बौद्ध देश खः । नेपालया श्रष्टिकर्ता महामञ्जुश्री नं छम्ह बोधिसत्व खः । स्वयम्भू पुराण कथं ऐतिहासिक गौतम बुद्धया जन्म पूर्व हे थन खुम्ह प्रागैतिहासिक बुद्धपिं बिज्यागु दु । (१) बन्धुमतीनगरं विपश्ची, (२) जम्बुद्वीपं शिखि, (३) अनुपमनगरं विश्वभू, (४) क्षमावतीनगरं क्रकुच्छन्द, (५) शोभावतीनगरं कनकमुनि व (६) काशीं काश्यप बिज्यात । न्हेम्हम्ह तथागत शाक्यमुनि ला नेपालयाम्हे हे जुल । थ्वसपोलपिं ७ म्ह बुद्धपिनिगु स्मृति स्वरूप नेपालया प्रत्येक बौद्धतयगु छँया मूलखाया फुसे छुं ङ्गू तःधंगु धर्म कर्म व विवाह आदी वसपोल बुद्धपिनिगु मूर्ति पुंतयत तःताजिया उनं बांलाक च्वके बिइगु चलन नेपाले थौं तकं दनि । थासं मबिइबले गुबलें (१) वैरोचन—ज्ञान मुद्रा, (२) अक्षोभ्य—भूमि स्पर्श मुद्रा, (३) रत्नसम्भव—अभय मुद्रा, (४) अमृताम्भव—ध्यान मुद्रा, व (५) अमोघसिद्धि—धर्मचक्र मुद्रा याना न्याम्ह बुद्धपिनिगु मूर्ति नं च्वकइगु जुया च्वन । हानं स्वयम्भू चैत्य स्थाने पञ्च बुद्ध प्रतिमाकाय आदिया नं रक्षा जुया च्वंगु हे दनि ।

थनिं पायेछि २५८० दँ न्ह्यो नेपालया पश्चिम पाखे लुम्बिनी सिद्धार्थ बुल । लायपू सिद्धार्थ २९ दँया बयसे जनमुक्तिया लँ लुयेकेगु उद्देश्यं राज दरबार तोता बिज्यात । ३५ दँया बयसे लुइका नं बिज्यात । थुबलें निसैं ४५ दँ तक अर्थात् महापरिनिर्वाण तक वसपोलं मानव कल्याणया नितिं थःगु जिउ हँना बिज्यात ।

स्वयम्भूपुराण कथं भगवान शाक्यमुनि स्वयं थः शिष्यपिं नापं नेपाल गाले बिज्यागु दु । वसपोलं नम्बुरा (नमोबुद्धाय)स व्याघ्र-जातक कना बिज्यात । वंशावली कथं नेपालयाम्हे किराती जुजु जितेदँस्तीं तथागतयात स्वागतयागु नं खँने दु । कोशल जुजुया काय विदुदभया शाक्यतय नाप शत्रुता दया च्वन । उकिं नं ईष सारये यायेगु कुनियतं इमित शास्ति बियेगु व स्यायेगु नं याना हल । थुगु अमानुषिक अत्याचारं ग्याना गुम्हं गुम्हं शाक्य व कोलीयत नेपाले नं बिसि वल, गुपिं बौद्धतयसं थन बौद्ध-धर्म आपालं प्रचार यात धयागु नं न्यने दु । धर्माशोक महाराजं नं स्वंगु संगायना याना बिज्या-

बले धर्म प्रचारया नितिं भिक्षुपिं ङ्थो नेपाले छ्वया हया बिज्यात । थुक्रिया मुख्यम्ह नायो मज्झिम स्थविर खः । वसपोलं थन कातुक धर्म प्रचार याना बिज्यात हानं बौद्ध संस्कृतिया विजय-बाजं थाना बिज्यात धका नं पं० जयचन्द्र विद्यालंकारं च्वया तःगु दु । वसपोलथें न्याम्ह पराक्रमी धर्मदूतया बांलागु कुतलं याना हे नेपाले थुलिमच्छि बही (विहार), थूर (स्तूप) आदि दया च्वंगु खः ।

सन् २५० ई० या न्ह्यो जुजु धर्माशोक बौद्ध धाम चाह्यु बिज्यात । कथहथें लुम्बिनीस बिज्याना अन थःगु कीर्ति स्वरूप शिलालेख च्वया ङ्गः लौह—थां नं थँना थका बिज्यात, गुकिं याना सन् १८९५ ई० स डा० फुहरर गौतम बुद्ध वूगु थाय् लुयेकेगुली सफल जुये फत । सम्राट अशोक थः म्हाय् मय्जु चारुमती नापं च्वना नेपाले नं बिज्यात । उबले वसपोल यले च्वना बिज्यात, गुक्रियात लिपा वसपोलं थःगु नामं अशोकपत्तन धका नांदंगु काथ (नगर) दयेका बिज्यात । अले थन भगवान बुद्धया पवित्र अस्थि धातु स्वथँना प्यकुने प्यंगः व दथुइ लाक ङ्गः थूर दयेका बिज्यात, गुगु आ तकं दनि । सम्राट अशोकयां लिपा भारतं बौद्ध-धर्म तँना वंसां (?) नेपालयागु दुर्गम भौगोलिक अवस्थां याना थ्व धर्म थन सुरक्षित जुइक ल्यँना च्वन । चारुमतीं जक देवपाल धयाम्हे नेपामि नाप व्याहा याना न्ह्यइपुसे च्वंगु व बांलागु नेपाले हे च्वनेगु इच्छा यात । देवपालं थः योम्ह कलाया नामं व नापं धर्म प्रचारया नितिं बोपिं भिक्षु व भिक्षुनीत तयेत ङ्गू

[५६२ पेजं निसैं]

चीन-गुग् खना, गुग् लुइका

भदन्त आनन्द कौसल्यायन

लच्छिया-चिकचा हाफःगु इलं गुगुं देशयात स्वयेगु हानं उकिया बारे छुं धायेगु व कनेगु था हे थाकु । चीनथें जाःगु तःधंगु देशया विषये ला थ्व क्कगु प्रकारं असम्भव हे धाःसां ज्यू ।

चीन थःगु क्षेत्र-फले गुलि विस्तृत जू, थःगु संख्याय् गुलि च्वे लाः, थःगु इतिहासे नं उलि हे व प्राचीन जू ।

चीनया क्षेत्र-फल ९५,९७,००० किलो-मिटर माने याः अले जनसंख्या जक ६०,०,००,००० (ख्वीगू करोड़) ।

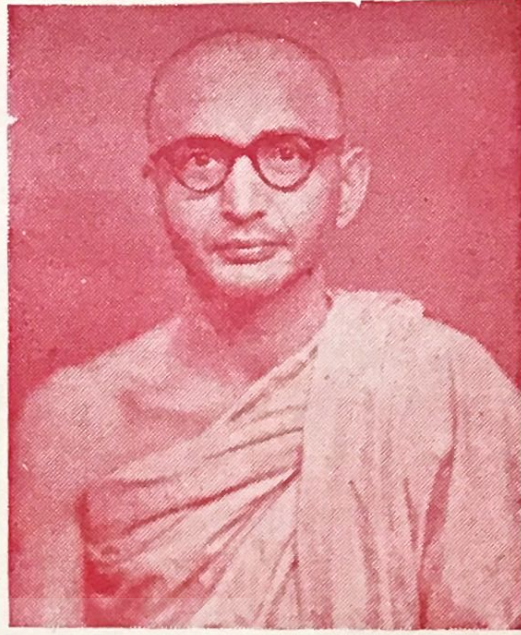
चीनयात हे थनिं स्वदोदँ न्हापा (चाकःलाक ध्वः सालेगु) कम्पासया आविष्कार यायेगुया श्रेय प्राप्त जू । चीनयात हे १७०० सःदँ न्हापा दके न्हापां भौं दयेकूगुया श्रेय प्राप्त जू । चीनयात हे थनिं १२०० सः दँ न्हापां सिपुती आखः किया थायेगु वा आखः क्वापे यायेगु आविष्कारया श्रेय प्राप्त जू । मेगु ला मेगु, चीनं हे ८०० सः दँ न्हापा बाह्या नं आविष्कार यात ।

थौं थुजापिं मनूतयेगु संख्या म्ह जुयावं वना च्वन, गुपिसं चीनया बारे गुगुं प्रकारया प्रतिकूल सम्मति बी, अयनं थुजापिं अज्ञानीतयेगु संख्या थौं नं म्ह मजू, गुपिसं चीनया विषये मस्यु छु छु जक विचाः याइगु खः, धया जुइगु खः । चीन न गुगुं नरक-लोक खः, हानं न गुगुं स्वर्ग-लोक हे ! अपितु क्कगु देश खः, गुगु न्हिन्हिसे न्हिन्हि नरकं स्वर्ग जुयावं वना च्वन, हानं गुलिखे देशया तुलनाय् स्वर्ग जुइ धुंकल ।

न्हेगु एशियाइ देशया भिक्षु-संघ जिपिं किप्यम्ह प्रतिनिधि चीनया बौद्ध एशोसियशनया कृतज्ञ खः, कारण वं जिमित चीनया निकट परिचय प्राप्त यायेगु अवसर बिल हानं लच्छिया अल्प समयं चीनया बारे गुलि परिचय प्राप्त याये फुगु खः, व परिचय प्राप्त यायेत माक हे सहायता यात ।

जिमिसं पिक्किंग, नानकिंग व शांघाईथें जाःगु ततःधंगु नगर स्वया, थ्व नगरे दुगु ततःधंगु कल कारखाना स्वया, थ्व नगरे जुइगु व्यापार स्वया हानं थ्व नगरं पिने गामे-गामे जुइगु पंचायती व बुँ-ज्या स्वया ।

जिमिसं छू स्वये क्कगु तःधंगु बौद्ध मन्दिर स्वया, गुकिं धार्मिक दृष्टि हे जक मखु, ऐतिहासिक दृष्टि नं तःसकं महत्व

ले ख क

तः । उपिं विहारे च्वनीपिं भिक्षु-भिक्षुनीपिं नाप लाना अले हानं इमिगु प्रसन्न-मद्राय् तःसकं लय् नं ताया । दकसिबे ला जिमित थ्व खँ सीका लय्ताल, चीने ध्यान-भावनाया परम्परा सुरक्षित जुया च्वन, हानं गुलिखे सुयोग्य बौद्ध योगीपिं विद्यमाननि ।

बौद्ध विहारं अतिरिक्त जिमिसं मुसमाँतयेगु मसजिद व ईसाइतयेगु गिर्जाघर नं खना । जित इपिं नाप खँ ल्हाना अले थ्व सीका लय्ताल, इपिं मेमेपिं चीनीतथें देश-भक्त जू हानं सरकार पाखें इमित गुगु संरक्षण व सहायता प्राप्त जू, उकिया नितिं सरकारया इपिं कृतज्ञ ।

चीन देशया भागी चीनया क्कम्ह क्कम्ह मनू खः । चीने थौं यदि गुगुं धर्मयात सर्वोपरि धर्म माने याये फुसा व खः, 'जन-हित' धर्म ! खयेत न्हागुं देशया सरकार जन-हितया निति धाइ, तर अनया शासन पद्धतिया नीति जन-हितया कसौटी च्वला स्वयेबले चोखा जुया पिहाँ मवः ।

गुगुं देशया सरकारयात, शासन पद्धतियात कसौटी च्वला स्वयेगु याःसा ज्यापु व ज्यामि (किसान व मजदूर) या हितया कसौटी च्वला स्वयेमाः । जिमिसं थ्व चिकिया हाकाःगु समये गुगु गुगु छुं भति स्वयागु व स्वये फुगु खः, प्रायः न्हागुं खँ ज्यापु व ज्यामिया दृष्टि हे सर्वोपरि हित खने दु । थय् स्वाभाविक नं खः, कारण चीनया सरकार च्वं निसैं कवे

थ्यक ज्यापु व ज्यामिया सरकार खः ।

ज्यापुतयेगु दकसिबे तःधंगु ओवश्यकता छु खः, दकसिबे तःधंगु माँग छु खः ?—बुँ ! सरकारं फुक धयार्थे ज्यापुतयेत बुँया थुवाः याना ब्यूगु दु । गुपिं ज्यापु मखु, इमित बुँया थुवाः याना मतः, इमित ज्यामि याना बिल । खयेत ला ज्यापुतयेत बुँ व बुँया थुवाः जुइगु तःधंगु खँ खः, तर चीनया बुँ ज्याया दकसिबे तःधंगु विशेषता थ्व खः, अनया ज्यापुत मेमेपि जलाः-खलाःपिं नापं बुँया थुवाः खः, अर्थात् थ्व थुलि जिगु बुँ धयागु मद्दु, सकले मिले जुया बुँ-ज्या याइगु । इपिं सकसिगु बुँइ अधिकार खः ।

थौं चीनया ९२% बुँइ ज्यापुतयेगु व्यक्तिगत अधिकार मंत । बुँया विषये गबले 'जिगु छंगु' हे मदये धुंकल अले ज्यापुतयेगु दथुइ थवंथः जुइगु ल्वापुया हा नं अर्थे थःथमं हे सिना वन । यदि गुगुं तःधंगु चिधंगु ल्वापु जु हे जूसां ल्वापु छिने यायेत ज्यापुतयेगु थःगु तुं पंचायत दु । गुगु पंचायतं न्ह्यागु कथं याना नं ल्वापु गुलि फु उलि याकनं मदयेका छ्वयेगु हे इच्छा याइ, गुगु कथं हे भू बढे याना ल्वापु तःधंका यंकेगु याइ मखु ।

बुँइ बिच्चे बिच्चेयागु 'जिगु-छंगु'या प्वः (=त्यागि ?) मदयेवं बुँ जक तःकू मजू, अपितु ज्यापुत थःथः मिले जुया इमिगु हृदय नं छम्ह मेम्ह नाप मिले जुया स्वाभाविक रूपं इपिं उदार जुल ।

बुँइ सइगु बुँया बालि वृद्धि जुल हानं ज्यापुतयेगु क्रय-शक्ति न्हिन्हिसे न्हिन्हि वृद्धि जुयावं वना च्वन ।

ज्यापुया दाजु खः, ज्यामि ! ज्यापुं बुँइ ज्या याइ, ज्यामि कारखानाय् वा ज्यासले ! ज्यापुयात थःगु ज्याया ज्याला थमं ज्या यानागु बुँ बालि रूपे वइ, ज्यामियात थःगु नियमित जागीर रूपे ।

पूजीवादी देशे व आदर व भौरव भावना कल्पना हे नं यायेगु सम्भव मद्दु, गुगु उत्तरोत्तर पूर्ण साम्यवादी पाखे न्ह्यानावं वना च्वंगु देशे 'ज्यामि' नाँ नापं तुं स्वाना च्वंगु खः ।

पूजीवादी समाजे 'ज्यामि' वा 'कःमि' जुइगु जीवनया दकसिबे तःधंगु अभिशाप खः, साम्यवादी देशे दकसिबे तःधंगु वरदान खः ।

पूजीवादी देशे नं ज्यामितयेगु गुगुं वर्ग-विशेषया जीवन स्तर चीनी-ज्यामि-दाजुपिनिगु जीवन-स्तर सिबे च्वे थ्यनीगु असम्भव मखु, तर गुगु कथं क्कू क्वे-क्वे ल्यूने-ल्यूने लाना च्वंपिं चीनी ज्यामित न्ह्यज्यानावं वनावं च्वन हानं

गुगु कथं क्कू क्वे लाना च्वंगु दशां इपिं उत्तरोत्तर च्वे थहाँ वयावं च्वन, उकिया नं गनं गुगुं उदाहरण दइ मखु ।

पूजीवादी देशे ज्यामितयेगु निंति ज्या मदइगु क्कू तःधंगु भय खः । चीने क्कू प्रकारं ज्या मदयेका च्वने मालीगु भय हे ग्याना बिसि वन अर्थात् बेकारी समस्या समाप्त जुल । पूजीवादी देशे ज्यामितयेत ज्यामाः जुइमाः, ज्या मलुइव नये मखना सीमाः । तर चीने ज्यां हे ज्या याइपिं त मालावं जुया च्वनी ।

क्खे पाखे बुँइ बालि भूमं अपो बियावं च्वंसा मेखे पाखे खानिं भूमं अपोलं अपो माल तयार जुयावं च्वनीगु स्वया गुलि जक लयूताइगु !

चीनया वर्तमान शासन-व्यवस्थाया दकसिबे तःधंगु व्यवस्था थ्व खः, गन तक श्रमया खँ दु, मिसा-मिजंया भेद मदयेका बिल । मिसा जुइमा वा मिजं—सकसिगु निंति समान श्रमया समान ज्याल्याया व्यवस्था जू ।

गबले चीने वेइया-वृत्ति मंत, चीने फवगीत मंत धका धाइ मनुत आश्चर्य चाइगु । तर मिसा-मिजं फुकसिगु निंति म्वायेत व्यवस्था जुइवं न्ह्यागुं देशे नं थ्व हे—थथे हे जु हे जुइ !

चीने थौं फुकसिगु निंति ज्या दु, हानं ज्या-खुँ जुइगु वा ज्या थयेगु लज्याया विषय खः । चीनया न्ह्याम्हं नागरिक कि गनं न गनं बुँइ ज्या याना च्वंगु खने दइ (गनं वयात बुँया बालि भाग थ्याइ) वा व गनं कल कारखानाय् वा ज्यासले ज्या याना च्वंगु खने दइ (गनं वयात सरकारया पाखें वा सहकारी संस्थां लयूल्य् ज्याला बी) वा व गुगुं आफिसे ज्या याना च्वंगु खने दइ (गनं वयात सरकारं ज्याला बी) । मेपिं ला मेपिं यदि व गुगुं पसले च्वना च्वंगु खने दुसां व नं अधिकांश रूपं हे सरकारी ज्यामि खः ।

चीने गुगुं ज्यासः वा कारखानाया दकसिबे क्वेयाम्ह उगुं थुगुं ज्या याइम्ह ज्यामि चपरासीं निसैं कया चीनया राष्ट्रपति माओ-त्से-तुंग थ्यंकं न्ह्याम्हसितं भीसं राष्ट्र-कर्मी धाये, कारण वयागु न्ह्यागुं ज्या वयागु राष्ट्रीय कर्तव्यया क्कू भाग खः, हानं वयागु ज्या राष्ट्र-निर्माण ज्याया छगू अंग खः ।

थ्व धायेगु ठीक मजू जुइमाः कि आः चीने पूजीपति मंत अर्थात् इमिगु पूजीयागु पूजीया रूपं उपयोग मजू अथवा याये मज्यू । चीनी शासनया नीति पूजीपतिपिनिगु उपयोग याना बुलुँ इमिगु शक्तियात अधिकाधिक रूपं सीमित याना अन्ते चीनयात क्कू सर्वप्रकारं साम्यवादी राष्ट्र यायेगु खः । थुकी भ्याः हे सन्देह मद्दु, थःगु थ्व उद्देश्य पूतिया निंति तस्सकं

द्वुतगतिं न्हायां वनावं च्वंगु दु ।

दकसिबे न्हापां चीने विदेशीपित आकर्षित याइगु खः, चीन-राष्ट्रया कर्मचारीपिनिगु वा ज्यामितयेगु ज्याला उत्ति उत्ति हे धयार्थे च्वंगु । इमिगु छुं-भति ज्यालाय् पाःगु मेमेगु देशया न्हायने नगण्य खः । चीने दकसिबे तःधंगु कारखानाय् वना छि अनया क्कम्ह चपरासी निसै कया जेनेरल मैनेजर थ्यंकया तलबथा खँ सीका दिसँ छित उकी आपालं आपाः १/३ या अनुपात खने दइ ।

जिमिसं अधिकांश मनुतयेगु तलब लच्छिया ६० डालर व २०० डालरया बिचे हे च्वे-क्वे जुया च्वंगु खन । चीनया स्टील व मोटर दयेकीगु ततःधंगु कारखानाय् नं गुकी द्रलंद्रः ज्यामितयेसं ज्या याना च्वनी, कारखानाया चीफ इंजिनियर-रतयेत थ्यंकं २०० डालरं अपो तलब मडु । (चीनया भिगू डालरया भारतीय कं. रु. भिगुतका खः) ।

न्हायंगु देशया मचा व ल्याय्म्हचात व देशया भावी राष्ट्र-निर्माता खः । चीनया मस्त व ल्याय्म्हचात नं चीन देशया राष्ट्रीय सम्पत्ति खः । चीनयात इमिगु सुरक्षा, इमिगु स्वास्थ्य, इमिगु उन्नति व इमिगु विकासया गुलि ध्यान दु,

थ्व अनया स्कूल व कालेजया पाठ्यक्रम व ब्वंकीगु व्यवस्था सीका-थुइका हे हृदयंगम याना काये फु ।

चीनया प्राइमरी व मिडिलया विद्यार्थीपित थःगु पढाइले तःसकं म्ह खर्च याःसा गाः, हानं इमिगु च्वेयागु शिक्षा ला सर्वथा निःशुक्क खः । निःशुक्क हे जक मखु चीने दक्क विद्यार्थीपिनिगु च्वेयागु शिक्षा फुक भार राष्ट्रया बोहले खः ।

निसन्देह चीन साम्यवादी राष्ट्र खः, तर व थःगु ढंगया साम्यवादी राष्ट्र खः । सुनानं वयात रूसया अन्धानुकरण याइगु राष्ट्र अथवा रूसे हे निर्भर जुया च्वंगु राष्ट्र भाःपीगु द्रंके मत्य । एशियाया फुक राष्ट्र आधुनिक चीनयाके आपालं ज्या-खँ स्यना काये फु ।

चीन न्हाय्महसितं सहायता यायेत हानं न्हाय्महसिगु सहायता कायेत तयार जू, तर थःगु खास चीनी रूपे हे जक ।

चीनयात थःगु देशया राष्ट्रीय नेतृत्वे उचित गर्व व अभिमान दु ।

चीनया थ्व सौभाग्य खः, वया जःखःया फुक देश वयागु चतुर्मुखी अभिवृद्धिया हृदयं निसै आकांक्षी !

सोह श्राद्ध

श्री फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य

नीलगु नभ मखु, न्हायगु नदी खः
पूर्व पश्चिम तीर्थ-जल,

सर्गः न्यंक व चिच्चा दंगु
नगु मखु विधिया पिण्ड थल ॥

छस्वा दंगु च्वे स्वर्गंगा मखु
व्यूगु पितृयात तर्पण खः,

स्वंगः भोलागु व स्वेनगु मखु
स्वंगू पुस्ता तःगु व खः ॥

मेगु फुकं नगु थःथिति बन्धु
सोहसराधे सःतुगु खः,

तगो थीगु व तिमिला नं मखु
अर्पित यागू मू-पिण्ड ॥

नापं मेगु व बुध-ग्रह नं मखु
दकले लीपा तःगु विकः,

थाय् थाय् दुगु उगु सुपांय्-पुचः मखु
पोलं चक्कंकुगु जाः खः ॥

विधुया दुन्यया व कलंक मखु
जीव तःगु खः गैँडा - ला,

पितृं व्यूगु व भिगु सुवा खः
जगमग थीगू जः तिमिला ॥

5

प्रतिज्ञा

कुमारी प्रकाशदेवी, तानसेन

कल्पनाया उत्तुंग शिखरे च्वना मस्यामया थुखेसं च्वंगु पहाड़ च्वे प्रभाती खया म्ये हालीम्ह, संध्याया लालिमा खया खाः ख्युंकीम्ह, च्याकीम्ह उमायात थौं तिसा वसतं तिका सजिसजाऊ याना तल । थौं वया शुभ विवाह हँ । छखा छैया म्हाय् मचा बिया छ्वइगु, अले मेगु छखा छै क्कम्ह लक्ष्मी काः वइगु हँ !

तर उमा ?—वं थःगु भविष्य जीवनया अध्ययन यायेत सना च्वन । छखा छै मेगु छै वना नारी संसारया स्वात्तु खाना च्वंगु सम्बन्धया प्राचीनताय कल्पना याना च्वन । अले छुं परिचय बिना थःगु जीवन मेपिन्त लः ल्हाये त्यंगुलि, मेगु छै वनेत—व गय् च्वं थमं मसीकं वने माःगुलि थःत व थःगु कर्मयात छको धिक्कार यात । नारीयात प्राप्त जुया च्वंगु अधिकारं वयात घृणा जुल । मिसा नं मनू खः, वयात छुं अधिकार मदु ?—छाय् मदु ! तर गो ?—थुकथं वया मने गुलिखे प्रश्न वयावं च्वन, वनावं च्वन ।

उमा याकःचा कोठाय् । सकलें भ्वजे अलमल जुया च्वन । वया पासा वीणा व उषा बरोबर व कोठाय् दुहाँ-पिहाँ जू । तर उमायात वीणा खन कि हे भं ख्वये मास्ते वइगु । भं ही-मही चाइगु । मानो मनं धया च्वन—‘वीणा, आः जि तापाक वने त्यना ! अँ तापाक ! जिगु स्वतन्त्र जीवन नं थौं निसैं समाप्त जुइ । न्हिलेगु, हालेगु, चाहिलेगु, गन मन जुल अन वनेगु आः म्हागसेथें जुया वनी ।’ अनेक भाव-या तरंगे मोल्हुया च्वंम्ह उमायात धात्थें छुं च्वयेत ब्यूसा व छपु कविता मखु, यक कविता दइ । तर व सुविधा वयात गन ? अन ला भिलिमिलि मत च्याना च्वंगु दु । व म्हाय्मचा मखु, भौमचा जुइत च्वं च्वने धुंकल । गुलि भ्वय् नया लय्ताया च्वन, गुलि नका लय्ताया च्वन । यदि थुकिया विपक्षे सुं दुसा वया हे दाजु राज क्कम्ह दु !

उमा व राज तस्सकं मिले जू । उमायात एस० एल० सी० तक नं राजया बल हे व्वने दुगु, राजया त्यवां हे पास नं सेकेण्ड डिविजनं जूगु । राजं ला डिग्री इक्जामिनेशन तक व्वंकेगु बल याःगु खः । उमाया अणु अणुइ नं राजया हे प्रभावं वया अन तक व्वनेगु हार्दिक इच्छा दुगु खः । राजं कविता ला उस्त मच्चः, तर निबन्ध च्वः, कहानी च्वः, नाटक च्वः । उमां न्हापां कविता च्वल, उकियात गबलें

तारीफ याना, गबलें आलोचना यायां उमाया भाव विकसित याःगु कल्पना व्यवस्थित याःगु खः । धात्थें धाःसा राजं स्यस्यं स्यस्यं हे उमा उद्विगमान कवित्री जूगु खः । थौं वयात हे करंवरं क्यंका बी न्यायेकूगुलि राजयात साब हे सुख मताः । वयात छै हे च्वने मन मंत । अले पिहाँ वंम्ह वनं । तर सुयाकें थव होश मदु । उमा नं कल्पनां गन गन थ्यं, तर छु याये म्हा मथ्यं ! उमाया भति बाँलाक च्वये सयेके धयागु, भति गाक्किनि व्वने धयागु आकांक्षा खः । थौं अःखः वयात धाराधारा न्हुइक भविष्यं ख्याना च्वन । छु जि अन नं व्वं वने दइ ? छु जि कविता च्वये दइ ?

अबले हे तापाकं निसैं जन्तिया बाजा-सः ताये दइ वल । सकसिगु न्हेपं तिति स्वात । व्वांव्वां जुया खः जूपिं मस्त नं उत्तिकं दु । भिलिमिलि मत च्याका सलंसः मनूत न्हावया च्वन । थुखे बाजा सत्ती लिसे उमायात भू वःपिं नं यक्व हे दत । भ्वेनये धुंपिं मिसातयेसं वयात प्यखें भुना तल । भति भुतुपिं जुक्क, ‘बि बि छको खये जिमि’ धाधां छ्योँ दुछ्वया ह्येत सना च्वन । थौं उमायात स्वयेत सकलें उत्सुक ! यद्यपि ह्याउँसे च्वंगु वसतं पुना च्वंम्ह उमां सुयातं मखः, छ्योँ हे थमस्वकूसें क्कछुना च्वन, च्वन । भं भं भविष्य जीवनया कल्पनां वया मन केकेच्यात । बाजा सलं वयागु नुगले थ्वया च्वन, आघाट जुया च्वन ।

जन्ति छै न्ह्योने थ्यन । उमाया मांपिसं दुलाहायात पूजा यात । छै दुत इल । वया नां शंकरं खः । क्कम्ह जागीर-दार । ध्येबा दुम्हसिया काय, ध्येबा दुम्ह ! तुयू खाः । आकाश रंगया शिल्किन साफा चिना तःगु । गम्भीर पहःया खापाः, तर दुने क्कगू कल्पनां व सुखं जाया च्वंगु । सजिसजाऊ याना तःगु बैठके भमचा व दुलाहा तथा तःबले ला आन्तरिक द्रन्दे आकाश पातालथें च्वं । उमाया हृदयाकाशे सुपाँय वया च्वन, शंकरया संसारे स्वां ह्या च्वन । अय् धका विवाह विधि अनुसार फुक ज्या उमां मयाःगु मखु । धाः धाःथें धाःधाःगु याना च्वन, क्कम्ह छात्रां गुरुं धाःथे याइथें । अन्ते स्वयम्बरया ई नं थ्यन । स्वचा चाहिला जयमाला नं क्कखायेकल । सकसिनं थव सासः हे रोके यायेथें याना एकचित्तं खल, मिखा फुत्ति मयासैं खल । किन्तु इमिसं वास्तवे छु खल ? उमां जयमाला क्कखायेकूगु खल ?

उमा बिया हःगु दच्छि फुत । छे च्वंगु फुक ज्या नं वयागु छ्योले लात । वं ज्या नं याना हे च्वन । तर खुला दसें निसै उमां सफू नं खूब स्वया हल । बिया हया गोलाखे-मच्छि सफू हे थी मछाः । न्हापां न्हापां थ्यूबले नं व थारा थारा न्हुइगु । माजुया भातया मयः ला धयागु मती धन्दा । धात्थे मयःगु ला ख हे खः । अयूनं न्हापां न्हापां वास्ता मतः । लिपा वास्ता तल । अयूनं गुलिखे खन नं छुं मथाः । अले उमाया तोफ्यूगु व्वनेगु चाला नं भ्रभ्रं अपो जुया वन । गबले गबले सफुली हे प्यपुना जा नं थुइ लिबाका च्वनीगु । माजुमहं न्हापां न्हापां ला 'आखः व्वना हे लिमलाः, गनया जा न्हिथ्याक बुइ' धका ध्याकल । लिपा जूलिसे थ्व हे ध्याकीगु कायया छ्योले दिक्क वन । अम्ह छुं ज्या स्यन, मने मत्वःगु ज्या जुल कि 'सफू व्वने माःम्ह' धका काय्या थाय् वना कचकच याइगु । थथे तकोमच्छि हे कचकच जुइ धुकल ।

थुखे उमा नं कुमारी जुत्तले साहित्य साधना याइगु, च्व-ज्या याइगु, पार्टी ज्या सनीगु, फुईं फांय् याना जुइगु भौमचा जुइवं फुकं तोता छवइगु नेपाःया नारी-समाजयात चुनौति बीत वं थःगु च्वयेगु ज्या मतोत्, तोते हे मखु धका क्रमर कसे याःम्ह । सफुलि वयात भ्रभ्रं ल्यावा बिया यंकल, वयागु विचार, निश्चयं दृढ़ रूप धारण यात । मेखे माजुमह भलि सफू ज्वंगु, कविता च्वःगु खन कि हे मिजुइगु । अले निगू शक्ति त्वासेलि त्वापु नं गनं मजुइ ? तर अयू धका उमां कसः माजुयात लिसः व्यूगु मखु । अर्थात् व्वव्यूसां, ध्याकूसां च्वयेगु मतोत् । सदां सुथे न्हापां एकान्ते च्वना कविता च्वइगु । थौं नं प्रातःकालया फय् वया च्वन । वयदया खांत न्हिला च्वन । फसं सिमाहः व खांमा संका च्वन । चखुं-चात च्यालि-च्यालि हाला च्वन । उखे थुखे थुखे उखे भुरू भुरू व्वइगु । मचा मचापिं पपू बांलाक बःमालाःपिं मस्त नं व्वेके हया तःगु । गबले माहुरिं गबले बाहुरिं जाकि-जिकि बा छुं-छां व्वाना हइगु अले त्वाःत्वाः त्वाका नशा नकीगु । मस्तयेसं पपू फितिफिति संका नइगु । स्वस्वं उमा दंग जुल । डुबे जुल । कविताया त्वाः नं बढे जुजुं वना च्वन ।

माजुमहेसिगु तगोगु मिखां थौं नं भौया थ्व चाला खन, उकिसं ई-व्यः हे वास्ता मतःसे सुंक कलम ज्वना च्वंगु खना पालि निसै मिछ्वया वल । छुं-छां मथाःसे सरासर शंकरया कोठाय् वना दना च्वंम्ह हे थारा न्हुइक जागे जुल । लसि खाल—'वयात, छं कलाःयात अथे कविता-कविता हे

च्वका तयेगु सा जिन मेम्ह भौमचा हया व्यु । मफु जि, न्हिन्हि थुइती तकं थथे पूजा-पाजा मयासे, ईश्वर भक्तिभाव मयासे च्वं च्वने । न्हापा हे धयागु खः अयू आखः-इखः सःपिं हये मत्य । तर छ गन माने जुइ ? लिसः गय्चवं छं ? शिक्षित आखः सःपिसं भं बांलाक छे-ज्या याइ मखुला ? यात का आः ! कोखं मगावं नीलः कया हयेगु गन नि गन, कविता ! भौमचा जुया पण्डितनी जुइत स्वइगु ! छं थथे यत्थे याका च्वनेगु जूसा जि ला थ्व छे च्वने मखु । कि छ हे छुखे च्व हुं !' शंकरयात नं थथे कचकच कचकच न्यन्यं दिक्क हे जुल । अले थौं तै नं तस्सकं छकोलं हे पिहाँ वल । सरासर उमा च्वंच्वं थाय् वन । उमा च्वं च्वंगु खंबले वया भं तै बढे जुल । अले भाराभारा ततः पलाःयाना उमापाखे वन । उमाया भ्रसंग वन, स्वलं—शंकर ! तमं च्याःगु ख्वाः ! शंकरं धाल—'आपाः छं जित न्हेपं हीके मत्य ! मानबत्ति धयां छ माने मजू । आः छु जबरदस्ति याये माल ला ?' उमायात न्ह्यले ला ज्वले ला जुल । पक्क जुया शंकरयात जक स्वया च्वन । शंकरं धाधां वन—'जित कविताया वास्ता मदु । छ कविता च्वइम्ह धका हयागु मखु । नयेत इले भुतुली मिच्याकेगु, इले लः कया हयेगु गन नि गन कविता, कविता, कविता ! न्ह्याबले कविता !! आम हे कविता च्वया छ कविनी जुया थ्व छे बिकः जुया च्वन । अपो बिकः जुइमत्य ।'

उमायात इवास्स हृदये सूथे च्वन । वयागु कंटे बिच्चे ह्ये त्यंगु खां इवाः जुल । अयूनं साहस याना धाल—'थथे जि लः कया हये !' उमा दन ।

'जित लः मखु, आवं निसै कविता च्वये कि मच्वये धा !' उमां छु मथाः ।

'अयू क्वायू छं नमवाना ?'

अयूनं छु मथाः । शंकरं भं वा न्ह्यल । उमां मिखाय् ख्वबि वयेकल । विद्रोह भावना सुत । चुनौति बीगु प्रतिज्ञा लिगिलिगि सन ।

'च्वयेतिनि कि च्वये मखुत ? कविता हे च्वयेसा छं छुं ज्या नं याये म्वाः, थ्व छे नं च्वने म्वाः, यः थाय्, माः थाय् च्वं हुं ! थौं हे हुं ।'

उमा अनं तुं फेतुत । शंकर तमं तमं लिहाँ वन । माजुमहं थ्व फुकं इयालं स्वया च्वन । तर माजुमहं छु स्वल, खाक स्वल ला ? उमाया मनं अन्तकरणं हाःगु कविता जब वं मताः, मखं ?

विहार दयेका बिल । थ्व व हे थौंकन्हेया चाबही खः । चारुमती लिपा थः तता संघमित्रार्थे भिक्षुनी जुया जिउताभर थन धर्म प्रचार याना वन ।

बौद्ध-धर्म नेपाले थुकथं बल्लाक हा काये धुंका थन थ्व धर्म संदेश पाखे पिज्वया वन । इतिहासया ख्याति-प्राप्त जुजु अंशुवर्माया म्हाय् मृकुटीदेवीया पाखे संदेश भरे बौद्ध-धर्म गाक्कं प्रचार जुल । महारानी मृकुटीदेवी थःगु सौहार्द विनय व शील स्वभावं थःमह भात श्रोङ्ग-चन्-गेम्पोयात जक बौद्ध धर्मे दीक्षित जुयेकेगुली प्रभावितयाःगु मखु, अपितु संदेश भरयापि ब्याक जनतायात नं प्रेमपूर्ण व शान्तिपूर्ण बुद्ध-वचन-मृत त्वंका लुदंका बिल । थुखे हानं नालन्दा व तक्षशिलाथे नांदंगु भारतया प्राचीन बौद्ध विश्वविद्यालय नालन्दा व तक्षशिलाया धुरन्धर बौद्ध विद्वान शान्तिरक्षित, कमलशील, दीपंकर श्रीज्ञान आदिपि धर्म प्रचारया निंति नेपाले जुना संदेश वन । वने न्ह्यो दं बदै नेपाले नं शाक्यमुनियागु शुभ सन्देश न्यंका च्वना बिज्यात ।

लिपा कनिष्कया राज्यकाले भारते तुर्कतयेसं हयेकागुया फल स्वरूप काश्मीर पाखे गुगु महायान बौद्ध-धर्म नेपाले दुहाँ वल, उबलेसं निसै अद्यापि उगु हे धर्म नेपाले चले जुया वया च्वंगु खः धयागु गुम्हस्यागुं धापू दु । थुकिया प्रचारकपि अश्वघोष, नागार्जुन, आर्यदेव, बसुबन्धु आदिपि खः । थुकी छुं सन्देश मद्दु कि उबलेसं निसै थौंतकया दुने थ्व धर्म आपालं परिवर्तित जुजुं गाक्कं अपभ्रंश व विकृत जुइ धुंकल, अले ला छगू हे मूलयागुसां संदेशयागु व थनयागु महायान बौद्ध-धर्मे आपालं हे विभिन्नता व विषमता खंने दत ? व्यवहारे छ्यला वया च्वन ?

नेपालया दकसिबे लिपायापि नेवा जुजुपिनिगु पालय तकं थनयागु बौद्ध-धर्मे आपालं रुढिवादी हिन्दू तत्व त्वाक ज्याना न्ह्याको हे विकृत व स्थंने धुंक्कुगु रूपेसां सुनानं मपंक थ्व धर्म चलये जुया च्वन । तर महाराज पृथ्वीनारायण शाहं नेपाल त्याकुसें निसै थुकियात असह्य कुठराघात व बज्र प्रहार शुरु जुल, गुकि याना नेपाले बौद्ध-धर्मया पत्तन काल याकनं न्ह्यावल । एकतन्त्री शासनं ब्राम्हणवादया एकलत्री बोलबाला स्थापित जुल । ब्राम्हणवाद व पुरोहितशाही विरुद्धे खने दयेकं मदयेकं जाः प्यंन । हिन्दु धर्मावलम्बीतयत प्रोत्साहन व प्रेरणा बिउ थाय् बौद्ध धर्मावलम्बीतयत कथहथे मल्लिका हयेगु गोसा नं ग्वया हल । हिन्दु मन्दिरया नवनिर्माण जुइ थाय्

पुलांगु बौद्ध मन्दिरया जीर्णोद्धार तक नं मजुल । थाय् थासे बौद्ध चैत्य व विहार दुँना वं थाय् न्हुन्हुगु हिन्दु देगः व मठ जाया वल । जुजुं जुजुं तारेमाम् हालेगुलिं नं झ्यालखानाय् च्वं वने माल । ज्ञानमाला भजनखलः तारीखे तया बिल । सन् १९२६ स चन्द्रशम्शेर महाराजं दकसिबे न्हापां भिक्षु महाप्रज्ञा नापं न्याम्ह भिक्षुपि नेपालं पतिना छवत । सन् १९४४ स हानं जुद्धशम्शेर महाराजं नेपाले दको भिक्षुपित व भिक्षुनीपित थः मातृभूमिं निष्काशित यात । अले ला राणाकालया अन्त जुये छुं दँ न्ह्यो नेपाले भाःमह अंग्रेजी विद्वान डा० ओल्डफिल्डं न्हेजवं उजन दयेका दिल, छुं दँ लिपा नेपालं थ्व धर्म पूर्ण रूपं न्हना वनिइ ।

थौंकन्हे नेपाले स्वताजिया बौद्ध-धर्म प्रचलित जुया च्वंगु दु । छगू नेपाल बौद्ध-धर्म, गुकि संदेशयागु तान्त्रिक महायान नाप थ्व आपालं मिले जूसां थुकिं सर्वथा भिन्न व अलग जुया नेपाल तालयागु विशिष्टता यक्को दुसुना व दुथ्याना च्वंगु दु । थुकिया कथं भी बौद्धतयसं मचाबू व्यंकेगु, कयूता पूजा यायेगु, ई यायेगु, बाहा तयेगु, निहकं कायेगु, ब्याहा यायेगु, दीक्षा कायेगु, थकालि लुयेगु, उंको यायेगु; थःपिनिम्ह आगंदो, देगुदो, कुल देवता, इष्ट देवता आदि देव देवतापिनिगु पूजा आज्ञा यायेगु, त्वाःत्वाः पत्तियापि द्योपिं जात्रा यायेगु, गुठी गाना न्यायेकेगु, नखः चखः न्यायेकेगु, भोय न्यायेकेगु, धलं दँनेगु, पताछा, पञ्चदान, सम्यक आदि धर्म कर्म यायेगु नापं याना बुसां निसै मसिइ तकयागु संस्कार जक मखु अज्ज सिइ धुंका नं सिथं यंकेगु, सन्हां वँनेगु, बिचा फःवनेगु, लोचा वँनेगु, घःसू यायेगु, पाहाँ ब्वँनेगु, प्यं थयेगु आदि थःपिनिगु रीतिस्थितिस च्वना थःपिनिगु जीवनस हँना वया च्वना । थ्व धर्म पाखे महाराज देवशम्शेरया भचा श्रद्धा वंगु खने दु । वेकलं नेपालया नांदंगु स्वयम्भू चैत्य स्थाने पुनरुद्धार यायेगु मनं तुंगुयात पुरोहित-तयगु चालबाजीं विफल याना बिल धयागु न्यँने दु ।

निगूगु बौद्ध-धर्म संदेशयागु तान्त्रिक महायान खः । थुकिया कथं नेपाले च्वंपिं सँय्, तामांग, मगर, सुनावार, दनवार, श्यापां आदि जातिपिसं थःपिनिगु प्रथाय् च्वंन धर्म कर्म याना वया च्वंगु दु । थुमिगु मुख्यगु दर्शनीय थाय् स्वयम्भू, किण्डोल विहार, खास्ति, नम्बुरा आदि खः । थुमिगु धर्मे जातपात व थियेत्यो मत्योया छुं भेदभाव मद्दु । वि. स. १९८१ सालया उखे थुखे महायान धर्म प्रचारया निंति संदेशया खाम प्रदेशं निसै म्हुदु दाना क्यांछे धयाम्ह छम्ह

लामा नेपाले बिज्यात । हानं थ्व हे ताके जामाचोया पाकोस खुदं तक तपस्या याना बिज्यामह छिरिह नोर्बु धयाम्ह मेम्ह लामा थःमह न्यामह शिष्यपित नेपाले हे भिक्षु छुंना बिज्यात । तर थ्व लामा धर्म नं नेपाले लिपा थेरवादी धर्मथे नार्क प्रचार जुये मफु ।

अनंलि नेपाले प्रचलित जुया च्वंगु स्वंगु बौद्ध-धर्म थेरवाद खः, गुकियात स्थविरवाद नं धाइ । नेपाले दकसिबे न्हापां थ्व धर्म प्रचार यायेगुया पुसा पिना बिज्यामह धर्मा-दित्य धर्माचार्यजु खः । नेपालया बौद्ध-साहित्ययात वसपोल-यागु अपालं देन दु । नेपाल भाषां “बुद्ध-धर्म”, नेपाली “हिमालयन बौद्ध” व अंग्रेजी “बुद्धिष्ट इण्डिया” धयागु स्वंगु ल्य-पौया सम्पादक जुया वसपोलं नेपाले कठीन परिस्थिति उत्पन्न जुया च्वंबले नं शाक्यमुनिया सन्देश प्रचार याना बिज्यागु नेपालया बौद्ध लोकं गुबले लोमंके फइ मखु । थ्वयां लिपा “धर्मोदय” पिहाँ मवो तल्ले “धर्मदूत” नेपाल भाषायात नं थाय् बिया नेपाले बौद्ध-धर्म प्रचार याना च्वन, गुगु छाप नेपाली बौद्ध-जनपिनिगु नुगःपाय् अंकित जुया च्वंगु दनि ।

धर्मोदय सभां ला नेपाले बौद्ध-धर्म प्रचार यायेगु एका-धिकार हे कया च्वंगु दु धासां पाइ मखु । भगवान बुद्धयागु निर्मल व शुद्धगु धर्म नेपाले थुलि याकनं न्यंना प्रचार जुल कि सकल नेपाःमि जक मखु विदेशी बौद्धत नं तचोकं अजुगति चाया च्वंगु दु । नेपालं निर्वासित भिक्षुपिं, भारते च्वंपि नेपाली बौद्धपिं व हिन्दुस्तानी भिक्षुपिं मुना सन् १९४४ स सारनाथे छगू सम्मेलन जुल, गुकिया फल स्वरूप नेपाले च्वंपि बौद्धतयगु हिन व कल्याण यायेगु उद्देश्यं थ्व सभाया नीं स्वन । थुबलेसं निसें आ तक थ्व सभां उत्साह व तत्परता क्यंना नेपाले बौद्ध-धर्म प्रचार यायेगु महत्वपूर्ण ज्याय् प्रमुख ल्हाः तया वया च्वंगु दु । “धर्मोदय” थ्व सभाया मुख-पत्र खः, गुकिया द्वारं थ्व सभां नेपाले बौद्ध-धर्म गाककं प्रचार यानां च्वन । “गोरखापत्र” तोता नेपाले दकसिबे पुलांगु पत्रिका थ्व हे खः । धर्म प्रचारया नाप नापं थ्व सभां आपालं महत्वपूर्ण बौद्ध-साहित्य सम्बन्धी सफूत पिकया नेपाल भाषा साहित्यया धुकू जायेकेगु सेवा नं याना वया च्वंगु दु, गुकिं याना थ्व सभाया पाखे नेपाल भाषा भाषी जनता तचोकं अनुग्रहित व ऋणी जुग च्वंगु दु ।

नेपालं निर्वासित भिक्षुपिं हिन्दुस्तान, बर्मा, लंका आदि विदेशे आश्रय काःवन । आपालं दुःख कष्ट सिया बौद्ध-साहित्यया अध्ययन याना च्वन । लिपा मातृभूमिस दुहाँ वये

दसेंलि थ्वसपोलपिसं नेपाले धर्म प्रचार यायेगुली सराहनीय बोति कया बिज्यात ।

नेपाले दकसिबे न्हापां काषाय वस्त्र धारण याना प्रव्रजित जुया बिज्यामह प्रज्ञानन्द महास्थविरजु खः, गुम्हसित कर्मशील भन्ते नं धाइ । वसपोल अखिल नेपाल भिक्षु महासंघया सभापति खः ।

धर्मालोक महास्थविर व भिक्षु अमृतानन्दजुपिनिगु अनुपम ग्वाहालि व अपरिमित सहयोग मदुगुसा नेपाले बौद्ध-धर्म थुलि याकनं प्रचारित व प्रसारित जुइगुलिस फलता प्राप्त जुये थाकुइ । ल्याँयमहमह भिक्षु अमृतानन्दजु ला नेपाले दकसिबे लोकप्रियमह धर्म प्रचारक व कर्मठ कार्यकर्ता हे जुल । भिक्षुपिं हानं दुत कायेगुली, अग्रश्रावक सारिपुत्र महामौगल्यायनपिनिगु पवित्र अस्थि-धातु नेपाले हयेकेगुली, आनन्दकुटी विद्यापीठ स्वनेगुली, नेपाल सरकार पाखें लुम्बिनीयागु शोचनीय अव-स्थाया पुनर्निर्माण याकेगुली व आ नेपाले हे जुइगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन याकेगुली वसपोलयागु आपालं बोति दु ।

अनंलि नेपाले बौद्ध-धर्मया पुनरुत्थान व प्रचारया नितिं सेवा व त्याग याना बिज्यापिं माननीय भिक्षुपिं व श्रामणेरपिं मध्ये अनिरुद्ध, महानाम, सुबोधानन्द, शाक्यानन्द, बुद्धघोष, प्रज्ञारश्मि, अश्वघोष, कुमार काश्यप आदि भिक्षुपिं व धर्माचारी आदि अनागारिकापिं व स्व० कवि योवीरसिंह, चित्तधर ‘हृदय’, श्री मानदास, साहु भाजुरत्न, श्री लोकरत्न, धर्मोदय सभाया कोषाध्यक्ष श्री मणिहर्ष ज्योति आदि उपा-सकपिनिगु नां न्ह्यथने बह जू । विदेशी बौद्धपिं मध्ये चन्द्रमणि महास्थविर, भदन्त आनन्द कौसल्यायन, राहुल सांकृत्यायन व नारद महास्थविर उल्लेखनीय जू ।

सकल भिक्षु, श्रामणेर, अनागारिका, उपासक आदि-पिनिगु सामुहिक सेवा व ग्वाहालिया फल स्वरूप थ्व थेरवादी बौद्ध-धर्म नेपाले थौंकन्हे बांलाक हा काये धुंकल । किण्डोल, आनन्दकुटी, श्रीघः विहार, श्री सुमङ्गल विहार; वथे पात्पा, तान्सेन, वुतौल, पोखरा, भोजपुर, आदि थाय् थासेयागु विहारं थ्व सर्वतोभद्र जुइगु धर्मया प्रचार व प्रसार जुया च्वंगु दु । नेपाले स्वांया-पुन्हीया त्रिपवित्र दिने भगवान बुद्धयागु थ्व प्रेम व अहिसाया सन्देश कंना धर्मोदय सभां देँ देँसं धुमधाम नकसां उत्सव व समारोह न्यायेका वया च्वंगु दु ।

राजनैतिक क्रान्तियां लिपा नेपालया परिस्थिति बांलाकं हे हिल । राणाशाहीया अन्त जुया भीगु देशं प्रजातन्त्रवाद

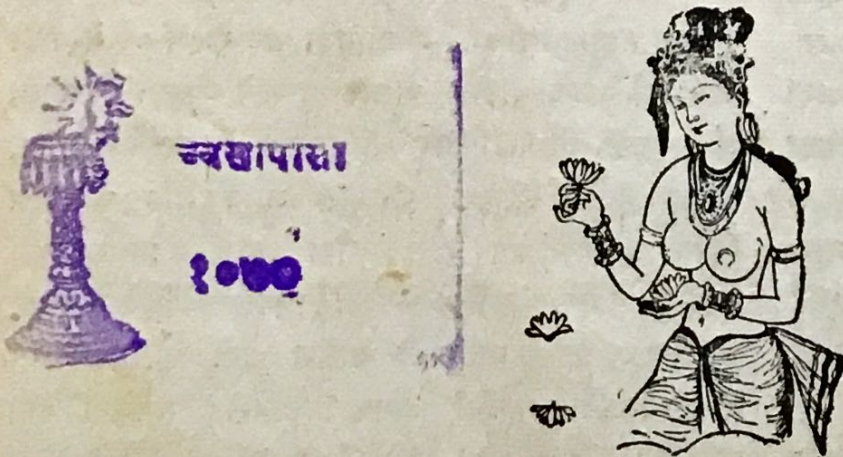
पाखे पला ल्हल । प्रजातन्त्र प्रेमी खर्गीय भी जुजु श्री ५ त्रिभुवनजुं आधुनिक जगते सर्व मङ्गलमय बौद्ध-धर्मया विशेष महत्व व आवश्यकता थुयेका बिज्यात । हिला च्वंगु शासन व्यवस्थां उत्पन्न जूगु परिस्थितिस सुख शान्ति हयेगु कामनां वसपोलं भगवान बुद्धया प्रधान शिष्यपिं सारिपुत्र मौगल्याय-नभिनिगु दुर्लभ धानुया निशंक भव्य स्वागत यायेगुली न्ह्यज्याना बिज्यात । नाप नापं थ्व हे स्वागते सभाया नं सम्माननीय सभापतित्व ग्रहण याना बिज्यात । वसपोल धर्मोदय सभाया परम आदरणीय संरक्षक नं जुया बिज्यात । थुलि जक मखु, लिपा वसपोलं थःगु राज्य काले विश्व-बौद्ध-सम्मेलन नापं यायेगु कोङ्किना बिज्यात । तर अत्यन्त हे दुःखपूर्णगु खं खः कि थ्व अतिकं तःधंगु व भिंगु ज्या पुवंके मलावं वसपोलं थ्व लोक तोता बिज्यात ।

अत्यन्त हर्षया विषय खः कि थौंकांहे वसपोलया हे सुपुत्र श्री ५ महेन्द्रवीर विक्रम शाहदेवजुया उदय काले अन्तरराष्ट्रीय दृष्टि महत्वपूर्णगु थ्व प्यंगूगु विश्व बौद्ध सम्मेलनया शानदार तयारी जुया च्वन । वसपोलया शासन काले लुम्बिनीया यथोचित कदर जुइ त्यंगु दु । सन् १९५६ या १९ फरवरी बौद्ध इतिहासे अविस्मरणीय दिन खः, गुखुन्ह वसपोल स्वयं लुम्बिनीस सवारी जुया बिज्याना, हानं सरकारया पाखें अन निर्माण जुयावं च्वंगु मन्दिर, धर्मशाला, रेष्ट हाउस, लँ आदिया निरीक्षण याना बिज्यात अले थ्व महान ज्याया छुं अंशे पुवंगु स्वया बिज्याना सन्तोष प्रकट याना बिज्यात । हानं वसपोलं स्वंगू जोग चूलागु खांया-पुन्हीया शुभ दिने सरकार पाखें नेपाल राज्य भरे हिंसा मयाकेगु

महत्वपूर्ण शाही घोषणा याना बिज्यात । वसपोल नं धर्मोदय सभाया सम्माननीय संरक्षक खः ।

थन थ्व खँ छत्वा सगर्व न्ह्यथने बह जू कि नेपाले दकसिबे न्हापाँ भूतपूर्व प्रधान मन्त्री श्री मातृकाप्रसाद कोइरालाजुया तीक्ष्ण मस्तिष्के थ्व प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन यायेगु सुविचार लगु खः । वेकःया हे सुभाव कथं धर्मोदय सभाया तत्वावधाने लोक नायक बुद्धया महापरिनिर्वाणया २५०० दँ क्यँनिइगु उत्सवे नेपाल सरकार पाखें थ्व सम्मेलन जुये त्यंगु खः । थुक्रिया नितिं बौद्ध जनता वेकःया प्रति कृतज्ञता ज्ञापन मयासे च्वने फइ मखु ।

विश्वे मानवया अधिकार व प्रभुत्व व्याप्त जुया च्वन । उकिं विश्वयात मानव धर्म हे लो जू । हानं थ्व युग वैज्ञानिक खः । उकिं थ्व युगयात वैज्ञानिक धर्मया हे अत्यावश्यकता दु । विश्वे शान्ति स्थापनाया नितिं अगणित कुतः जुइ धुंकल । अस्त्रं अस्त्रयात त्याकु त्याकुं थौं उद्रजन बमया आविष्कार जुल नं शान्ति ता हे पाना च्वनतिनि । मानव मानवया मात्रे असमानता दुगुलिं अशान्ति न्यँना च्वन । थुजोगु विषय परिस्थितिस सम धर्म यायेगुलि आवश्यकता दु—थ्व निखिल विश्वयापिं मानवतयसं अनुभव हे याना वया च्वंगु दु । संसारे प्रचलित धर्म मध्ये ळगू मात्र बौद्ध-धर्म थ्व व्याक गुण दु । बौद्ध-धर्म हे विश्व शान्ति व मानव कल्याणया उपाय व युक्ति दु । उकिं हे विश्व भरे थ्व धर्म द्रुतगतिं प्रचार जुया वया च्वंगु खः । बुद्धयात यूरोप वासीया दृष्टि अर्नाल्ड स्वल, अले “एशियाया प्रकाश” धयागु कविता च्वत । तर बुद्ध धात्थें ला एशियाया प्रकाश जक मखु “विश्वया प्रकाश” खः ।

इच्छा

इन्दिरा श्रेष्ठ

स्वां जक दःसा कं हे नापं चीकाचीका ध्वः वने मंदु
हुं गुं-चवकायसां 'शान्ति' दुसा बरु थुना चुयासां जि वने मंदु
ध्व जग-सागरे तत्तः क्यन्यमा, लीपिं अरि नं यक्कों दय्मा
'आशा' जःति जक पारी दतसा, लालकया अन न्हां वने मंदु ।

(१)

मखु अजीवथें म्वाय्त ध्व जीवन, जीव जुया थन सीत जकं खः
छम्ह जि सिना जय फुकसित जूसा न्हापां थः हे सी वने मंदु
जन्म मनूया कया वया नं थःम्हं थः हे म्हमस्यूपित
प्रेम-नुगःया क्वा-हि निफुति नं गंगाजल थें हाःयाय् मंदु ।

(२)

नेपा देया कू-कू पत्तिं मिखा दया नं कां धाय् ल्वःपिं
सूक तता क्येहेँ व्याक नाप नुगः-खँ छक जक ल्हाय् मंदु
न्हिने जुइत नं मत माःथाय् थन चान्हे सुजद्यो त्वेक्य फुसाजिं
'नारी-जागृति-संदेश' छकः व्वया व्वया नं कं ज्वी मंदु ।

छिं मती तया दिसँ, धर्मोदय सभाया तत्वावधाने जुइगु प्यंगुगु विश्व-बौद्ध
सम्मेलन छपाः काटापाः खः, गुकी देशया अन्य देश नाप भ्रातृत्व, प्रतिस्था, सम्मान
आदि च्वं च्वंगु दु; अले ४२ गू देशया ख्याति-प्राप्त विद्वान-विदुषीपिं मेगु छपाः
काटापाः खः, गुकी बेकःपिनिगु श्रद्धा नापं समीक्षात्मक दृष्टिकोण दु ! उकिं थःगु
काटापाः कसायेका क्यनेगुसा छिं आर्थिक सहायता बिया दिसँ, प्रेम पूर्ण व्यवहार
आगन्तुकपिनि प्रति याना दिसँ, आवश्यकतानुसार म्हं दुःख सिया सेवा व सत्कार
याना दिसँ ।

चीन

भिक्षु अश्वघोष

शान्ति प्रेमी सज्जनवृन्द,

थौं जित साप लयता वः, चीनया बारे जिगु नुगले च्वंगु खँ चीने च्वना हे ब्रोडकाष्ट द्वारा प्वंके दत । थुकिया श्रेय ला एशियन ब्रोडकाष्ट डिपार्टमेन्ट रेडियो पेकिङ्गया मुख्यम्ह चान चि मिगयात दु ।

जिगु स्वप्न स्वंगू दु । स्वंगू मध्ये ळगू खः, गणतंत्र चीनया दर्शन यायेगु । थ्व स्वप्न साकार जूगुया श्रेय चीन बुद्धिष्ट एसोसियेशनयात दु ।

मुक्ति लिपा चीनं आपालं उन्नति याये धुंकल नाप नापं विश्वया मिखा नं थः पाखे स्वका च्वंगु दु । थ्व खँया सत्या-सत्य चीने वया जफ हे सीके फइ । जिपिं अन्तरराष्ट्रीय बौद्ध भिक्षु प्रतिनिधि मंडल चीने वया च्वनागु नं अर्थे ई फुकेत मखु, अपितु अध्ययन यायेत खः । चीने वया जिमिसं आपालं सयेका सीका कयागु दु, प्रेरणा प्राप्त जूगु दु ।

जिपिं चीने वया च्वनागु लच्छि दत । पूर्व व उत्तर चीन भ्रमण याना स्वये बहःगु सीके बहःगु स्वया वये धुन । वना वना थाय् सलंसः बौद्ध भिक्षु भिक्षुणीपिनिसं व गण्य-माण्य गणतन्त्र चीन-जनतां जिमित हार्दिक स्वागत याःगु खः, व गुबलें नं त्वमंके मखु । त्वमंके धका संसां त्वःमनी नं मखु ।

थन वया आपालं बौद्ध विहारया दर्शन याना । सकभनं बांबांलागु कलाकृति खनाबले जित थःगु जन्म-भूमि नेपाल लुमना वल । जिमिथाय् नं थथे हे बांलागु कलाकृति यक्क दु । गुगु कला उथें उथें च्वं । थनया भिक्षुपिनिगु संख्या व पूजा पद्धति खनाबले चीन कम्यूनिसट जुसेलि थन धर्मयात थाय् मदु व विहार स्यंकल धयागु प्रचार बांलाकं हे मखुगु मिथ्या प्रचार धयागु बांलाक सिल । बरु ळगू अवश्य अनुभव जुल । लंका, बर्मा, भारत व नेपाल आदि धार्मिक देशेथे थन द्योभक्ति व न्हिया न्हियं विहारे वना उपासना याःव-नीपि म्ह जुल । अले पाः थुलि हे, मेगु धर्म-प्रधान देशे उप-देश व शील कया उपासना याना च्वनी, तर चीने खने दुगु मानवता अन खने मदु । धर्म-प्रधान देशे चरित्र शुद्ध जूगु खने मदु । अन मनुखं मनु कफायेगु ज्या, खँज्या, डाह ल्वापु आदि कुबानि दु । थजागु कुबानि मुक्ति लिपा चीने मदुगु ख्वाः वः । उकिं जिगु विचारं ला थन चीने मान-

ले ख क

वताया नैसर्गिक विकाश व धर्मया वास्तविक प्रचार भर्भं जुया वया च्वंगु खने दु । कारण धर्म ला व हे खः, गुकिं जन-हितया ज्या जुइ ।

जिमि प्रतिनिधि द्दम्हेसिनं रेलवे कर्मचारी द्दम्हेसित कुइगु कुसा ळपा अर्थे बीत खल । अले व कर्मचारीं अफ-सोस प्रकट याना धालः—'थथे यात्रीतयेके छुं चीज कायेगु नियमया विरुद्ध ।' का हे मका । थजागु हे घटना होटले नं जुल । थ्व जिमिगु लागी आदर्शया खँ खः । थथे धाईपिं जिं, न बर्माय् खना न लंकाय् खना, न भारते खना, न बुद्ध-जन्म भूमि नेपाले हे । थन होटले खापा तिना मवंसा नं गुबले नं छुं सामान मतं । धाः खापाःती त्वमन, तालं दये त्वमन धयागु चिन्तां गबलें नुगले कय्कय् च्याकेम्वाः !

जिपिं वना वनाथाय् चीनया मुक्तिदाता माओ-त्से-तुं या तस्वीरया नाप नापं कार्लमाक्स, एंजिल, लेनिन तथा स्टालिनया नं तस्वीर खना । अले अनायाश थुपिं युग प्रव-र्तक महापुरुष तयेगु भोले २५०० दँ न्हापाया द्दम्ह महापुरुष नेपाल-पुत्र गौतम बुद्ध नं जित लुमना वल ।

गौतम बुद्ध जन्म जुया बिज्याःबले नं समाजे तच्चकं भ्रष्टाचार फैले जुया च्वंगु खः । तःमि-चीमि, तधं-चीधं भेद भावया हे साम्राज्य जुया च्वंगु खः । राजनीति नं प्रजाया हितया लागी मजुसे राज परिवारया हितया

लागी जक जुया च्वंगु खः । थुजागु हे दयनीय इले बुद्धं न्हूगु संदेश बिया बिज्यात । समाज सुधारया निंति आंदोलन शुरुयात । वसपोलं कार्य रूपे नं परिवर्तित याना बिज्यात । वसपोलं राजनीतिज्ञतयेत आदर्श बीया निंति समाजवादी संघया स्थापना व संचालन याना बिज्यात । उगु संघया नीती आपालं आपाः नमूना व प्रेरणा नं दु । तर अबलेया समाजं थ्व सिद्धांत थुइका मकाल ।

बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यागु दु, “सब्बे सत्ता आहारट्टिका” सकल प्राणीपिं आहारे निर्भर खः । थथे नं प्रकाश याना बिज्यागु दु, “जिघच्छा परमा रोगा” नयेपित्याइगुथें तःधंगु रोग मेगु मदु । बुद्धिया विकाश जुइत शारीरिक उन्नति जुइमाः, शारीरिक शक्ति नापं उन्नतिया निंति भौतिक उन्नतिया नं आवश्यकता दु ।

थन चीने नं जनता आपालं पीड़ित जुया पतोन्नमुख जुया च्वंबले माओ-त्से-तुंया जन्म जुल । फल स्वरूप चीन जनताया नारकय जीवन स्वर्गीय जुया वया च्वन । यद्यपि गरीबीपिं आपालं थन दनि ।

मुक्ति लिपा गणतंत्र चीन सरकारया ज्या खना आश्चर्य चाया । मेमेगु देशे नं निर्माण कार्य व उन्नति जुया वया च्वंगु दु । तर थुलि आशातीत उन्नति थुलि द्रुत-गति जूगु खने मदु । थनया मेगु विशेषता थ्व कि समाजवादी ढंगं व सहयोग निर्माणया कार्य जुया वया च्वंगु देश निर्माणया नाप नापं मनूतयेगु विचार नं उच्च जुयावं वया च्वंगु चीनया छगू थःगु हे प्रशंसनीय विशेषता खः ।

जि आपालं ध्यान तथा कोशिश याना, फवर्गीं छम्हसिगु दर्शन याये ! अभाग्यवश दर्शन पावे मजू । न्यने दु, मुक्तीं न्हापा चीने फवर्गीतयेगु छगू थःगु तःधंगु समाज दुगु हँ, गुगु समाजं थःगु देशया अव्यवस्थित शासन प्रणालिया व देशयागु आर्थिक विषमताया विज्ञापन पलाः तःतःथाय् बिया च्वनीगु खः ! मुक्ति लिपा नयेगु मदुपिन्त नयेगु दत, ज्या मदुपिन्त ज्या दत । ज्यापुतयेत जक बुँया अधिकार दत । भिखारी

समस्या, बेकारी समस्या नाप नापं चीनया प्रसिद्ध-पेशा वेश्या वृत्तिया चीन सरकारं इतिश्री यात । थ्व मेमेगु देशयात नं आदर्श खः, गुकिया याकनं अनुकरण यायेमाः ।

“बुभुक्खति किं नकरोति पापं” धया तःथें नयेपित्याम्हं छु जक पाप मयाइ ! आः चीने कम्युनिष्ट सरकारं नयेगु पुनेगु पर्याप्त उत्पादन याना ब्यूबले थन खूँज्या याइपिं मंत, डाका मारे याइपिं मंत । थ्व खँ फुकं न्हूगु चीन सरकारया रचनात्मक ज्या खनाबले स्पष्ट जुल । अपायधंगु कारखानात, ततःखागु छ्येँ स्कूल अस्पताल, लँ तथा नहर आदि फुकं मुक्ति लिपा स्वदं प्यदँया भित्ते निर्माण जूगु न्यनेबले सु आश्चर्य मचाइ ? चीन सरकार छाय् प्रशंसाया अधिकारी मजुइ ? अले विश्वया भिखा छाय् चीन पाखे मवनी ?

मेगु विशेषता खः, गणतंत्र चीन—सारा—चीनं छगू पाःखं हे उत्पात यायेत सना च्वंगु, अले उकिया निंति मेगु सहयोग प्रणाली ज्वंगु । चीन-जनताया हृदय परिवर्तन जूगुया परिणाम खः, प्रत्येक चीन-जनतां राष्ट्र जिगु, जि राष्ट्रयाम्ह धका सुनानं स्यने म्वाक धाये सल, ज्यां क्यने सल ।

राष्ट्रीय-दिवस खुनु लखं लख जनताया देशानुराग व अनुशासनशीलता खना जिमित साप प्रभावित यात । अपायसकं वा वया च्वन तर सुं छम्ह हे फिरिक्क मसं । उत्सवयात बाधा मयाः । न कार्यक्रम छगू हे लिच्छ्यात । छम्ह पुलिस-याके धका कठि खने मदु, न छम्हेसित हे दाःगु खना । पुलिसं दायेके मायूक चीन-जनतां नियम उल्लंघन मयाः । थ्व अत्यंत आदर्शनीय खः ।

जिपिं वना वनाथाय् मस्तेसं स्वागत याःगु, सकभनं बगीचा व भित्तेगु थाय् दयेका तःगु दृश्यं नं जिमित कम प्रभावित मयाः । चीनया भविष्य निसन्देह उज्ज्वल ! थ्व क्रमशः द्रुत-गतिं विकाश जुयावं वना च्वंगु समाजवाद चीन शान्ति प्रेमी खः, हानं विश्व नाप त्वाय् चिनेत उत्सुक !

जय चीन व नेपाःया नाता !

सिँ म्यू वोम्ह लिसे

रे. र. न. 'स्यस्य'

[नेपाल मात्राः]

ह्याउँसे ह्याउँ-निभाः वन्ताय् लुइवं
तुयूगु च्वापु-गुँइ लुँनिभाः थीवं
कपालय् नाम्लो म्हय् सिँकु कुबियाः
छाय् हँ ! सिँ म्यू वोम्ह धुसि लुल्लुं ?
मचा वूगु कथाय् ह्याउँमचा खोथाय्
मिजःया न्होनेसं चिकनं बुकेत
काः व्यू व्यू मनु व्वलंकेत थें
बफरा छं थौं थन वोगु सिँ मिइत ॥

वँच्चुगु सर्गः यच्चुगु बँय्सं
सिच्चुसे लिफसं कुचु कुचु नकेवं
भुलि भुलि हे गूगु लं फिया तःम्ह
छाय् हँ ! सिँ म्यू वोम्ह धुसि लुल्लुं ?
जाय्क जोभनं त्वप्पुया तःपिं
ल्याय्म ल्यास्येतय बिबाहया नितिं
खासी ला खुँखुं भव्य न्यायेकेत थें
बफरा छं थौं थन वोगु सिँ मीत ॥

फातः फातः सुपाँय् घुसुहुँ न्हाःथाय्
च्यालाल चुल्लु भंगल हाःथाय्
म्ह छत्थुं चःति नाःनाः वयेकाः
छाय् खः सिँ म्यू वोम्ह धुसि लुल्लुं ?
भ्वँच्छि माचाछि जीवन हंथाय्
लयलय तात्तां गृहस्थ च्वंथाय्
जा थुइत जुइ या छेँ हे नं दनेत
बफरा छं थौं थन वोगु सिँ मीत ॥

सर्गःया सुँपाँचय् नमिं ग्वाः थाय्
निभाः देव नं बीजक त्यंथाय्
खिउँसे ख्वाः हे नं त्यानु चाः थें
छाय् खः सिँ म्यू वोम्ह धुसि लुल्लुं ?
मनूया सासःका चब्बुना वंथाय्
शृष्टिकार हे त्वलहं खो थाय्
दिपय् मित्याः थौं हुरु हुरु न्हीकेत
बफरा छं थौं थन वोगु सिँ मीत ॥

कार्तिक ३० गते वृहस्पतिवार

सुथे :-

८ बजे निसै ११ बजे तक

[कठिन दोनोस्वव व भिक्षुपिनिगु दिवाभोजन आनन्दकुटी ।]

न्हिने :-

१२ बजे निसै ३-३० बजे तक

उद्घाटन समारोह

१. स्वागत भाषण—स्वागत समितिया व अर्धसरकारी कमिटी-या अध्यक्षजु पाखें ।
२. सभापति व धर्मानुशासकया चुनाव—(श्री ५ महाराज-धिराज, भिक्षु चन्द्रमणि महास्थविर)
३. समारोहया उद्घाटन व भाषण—श्री ५ महाराजधिराज पाखें ।
४. पंचशील प्रदान कार्य—भिक्षु चन्द्रमणि महास्थविर पाखें ।
५. परिचय भाषण—धर्मोदय सभाया अध्यक्षजु पाखें ।
६. भाषण—वल्ड फेलोसिप अफ बुद्धिदृया अध्यक्षजु पाखें ।
७. सन्देश प्रसार कार्य—विभिन्न देशया राजा महाराजाधि-राज, प्रधानमंत्री, प्रतिनिधि मण्डलया नायःपिनिगु पाखें ।
८. प्रवचन—धर्मानुशासक महास्थविरया पाखें ।
९. भाषण—सभापतिपद पाखें
१०. सधन्यवाद प्रदान कार्य—धर्मोदय सभाया मंत्री पाखें ।

बहनी :-

४-३० बजे निसै ५-३० बजे तक—च्या

७ ” ” ८ ” —रात्री भोजन

८-३० ” ” ९-३० ” —सांस्कृतिक कार्यक्रम

[मूलश्री महाविहार, मूबहाले]

चतुर्थ विश्व-बौद्ध सम्मेलन

या

कार्यक्रम

कार्तिक ३० गते निसै मंसिर ६ गते तक

[थव प्रोग्रामे परिवर्तन नं जुइ फु]

४२ गू देशया विद्वान विदुषी बन्धुपिं भीगु
तथागतया जन्म-भूमी भाइबले छि थःगु पाखें
फुफुगु रूपं थःगु देशया प्रतिस्था वृद्धि जुइगुकथं
व्यवहार याना दीगु, सेवा व सत्कार याना दीगु
ल्वमंका दीमत्य ।

मंसिर १ गते शुक्रवार

सुथे :—

८-३० बजे निसैं ११ बजे तक

वर्ल्ड फेलोसिप अफ् बुद्धिष्टया साधारण सभा, शीतल निवासे

१. सभापति व धर्मानुशासकया चुनाव

२. पंचशील प्रदान कार्य

३. वर्ल्ड फेलोसिप अफ् बुद्धिष्टया रिपोर्ट

४. विभिन्न प्रतिनिधिपिनिगु रिपोर्ट

५. प्रवचन—धर्मानुशासक पाखें

६. सभापतिजुया भाषण

७. विषय कमिटीत

(क) अर्थ कमिटी

(ख) प्रकाशन, प्रचार, शिक्षा कमिटी,

(ग) संस्कृति व कला कमिटी

(घ) धर्मदूतया गतिविधि कमिटी

(ङ) मानव सेवा कमिटी

(च) पारस्परिक मित्रता व एकता कमिटी

[भिक्षुपिनिगु भोजन काठमाण्डू शहरे]

न्हिने :—

१ बजे निसैं ३-३० बजे तक

१. विभिन्न कार्यसभाया बैठक

बहनी :—

४-३० बजे निसैं ५-३० बजे तक—च्या

७ " " ८ " —रात्री भोजन

८-३० " " ११ " —सांस्कृतिक कार्यक्रम

नाटक : हरिततारा । प्राचीन नृत्य, कुम्ह नृत्य, प्राचीन गीत, जातक पाखें, बाद्य वादन, धाः बाजा ।

मंसिर २ गते शनिश्चरवार

सुथे :—

८-३० बजे निसैं ११ बजे तक

१. विभिन्न कार्यसभाया बैठक

[भिक्षुपिनिगु भोजन काठमाण्डू शहरे]

न्हिने :—

१ बजे निसैं ३-३० बजे तक

साधारण सभा

१. सभापति व धर्मानुशासकया चुनाव

२. पंचशील प्रदान कार्य

३. विषय कमिटीतयेगु प्रस्तावत

४. वर्ल्ड फेलोसिप अफ् बुद्धिष्टया कार्यकारिणी समितिया चुनाव

५. भाषण—न्हूम्ह अध्यक्ष पाखें

६. भाषण—धर्मानुशासक पाखें

७. भाषण—सभापतिजु पाखें

बहनी :—

४-३० बजे निसैं ५-३० बजे तक—च्या

७ " " ८ " —रात्री भोजन

८-३० " " ११ " —सांस्कृतिक कार्यक्रम

नाटक : सिद्धार्थ

प्राचीन नृत्य व संगीत

सुथे :-

८-३० बजे निसै ११ बजे तक

१. काठमाण्डूया प्रसिद्ध बौद्ध-स्थानतयेगु भ्रमण कार्य
[किण्डोल विहार, स्वयम्भू चैत्य, आनन्दकुटी विद्यापीठ,
आनन्दकुटी विहार, मुइखेल ।]

२. म्यूजियम

३. इटुम्बाहाल, जनबाहाल, श्रीघः विहार, ठंबहिल

[भिक्षुपिनिगु दिवाभोजन काठमाण्डू शहरे]

न्हिने :-

१-३० बजे निसै ७ बजे तक

ललितपुर नगर भ्रमण

(१) ललितपुर भ्रमण, नागबहाले दिपंकर प्रदर्शन व पूजाकार्य
(२) हिरण्यवर्ण महाविहार, सुनेश्रीमिश्र महाविहार, प्राचीन
प्रासाद व प्राचीननृत्य प्रदर्शन नं, महाबौद्ध मंदिर,
रुद्रवर्ण महाविहार, श्री सुमंगल विहार, यशोधरा महा-
विहार, बूबहाल भ्रमण

(३) नागरिक स्वागत—ललितपुर नगरपालिका पाखें

(४) च्या

(५) सांस्कृतिक प्रदर्शन

(६) अम्बपाली [नाटक]

बहनी :-

७ बजे निसै ८ बजे तक—रात्री भोजन [काठमाण्डूस] ।

८-३० ” ११ ”—सांस्कृतिक कार्यक्रम

नाटक: महासत्व, लोकनृत्य, गीत, चर्यागीत आदि ।

सुथे :-

८-३० बजे निसै ११ बजे तक

काठमाण्डू नगर भ्रमण

(१) दिपंकर बुद्ध-पूजा व प्रदर्शन हनूमान ध्वाखाय् ”

(२) बाद्य वादन प्रदर्शन ”

(३) कला प्रदर्शन ”

[भिक्षुपिनिगु भोजन काठमाण्डू शहरे]

न्हिने :-

१ बजे निसै ५-३० बजे तक

भक्तपुर नगर भ्रमण

(१) खास्ति बुद्ध, चारुमति विहार, गुह्येश्वरी, पशुपति
[लेँ वं वं वं]

(१) दिपंकर बुद्ध-पूजा व प्रदर्शन

(२) महाकाली ध्याखं प्रदर्शन

(३) बाद्य वादन व गीत प्रदर्शन

(४) प्राचीन प्रासाद, नवदूर्गा मंदिर, दत्तात्रेय, न्यातपोल—
भ्रमण

बहनी :-

७ बजे निसै ८ बजे तक—रात्री भोजन [काठमाण्डूस]

८-३० ” ११ ”—ठ्यक्तिगत कार्यक्रम

मंसिर ६ गते बुधवार

लुम्बिनी प्रस्थान कार्य

नहापांगु ट्रिप :

गौचरं प्रस्थान यायेगु भैरहवाय् थ्यनीगु लुम्बिनी थ्यनीगु एरोड्म काठमाण्डौ । एरोड्म, भैरहवा । बस व कारं ।

नहापांगु	ह० ज० ६ बजे सुथे	१० बजे सुथे	११-३० बजे सुथे
निगःगु	" ६-३० "	" १०-३० "	" १२ "
स्वंगःगु	" १० "	" ११ "	" १२-३० न्हिने
प्यंगःगु	" १०-३० "	" ११-३० "	" १ "
न्यागःगु	" ११ "	" १२ न्हिने	" १-३० "

निगूगु ट्रिप :

नहापांगु	ह० ज० ११-५० सुथे	१२-५० न्हिने	२-२० न्हिने
निगःगु	" १२-२० न्हिने	" १-२० "	" २-५० "
स्वंगःगु	" १२-५० "	" १-५० "	" ३-२० "
प्यंगःगु	" १-२० "	" २-२० "	" ३-५० "
न्यागःगु	" १-५० "	" २-५० "	" ४-२० "

विशेष प्रतिनिधि, पाहुना व दर्शकगणत धौछि नहापा गौचर

हवाई मैदाने हवाई जहाज ब्येसिबे न्ह्यो थ्यंकेमा:

- बहनी : ४-३० बजे लुम्बिनी उद्याने च्या व विदाइ सभा
 ५-३० बजे लुम्बिनी नौगढ स्टेसन प्रस्थान
 ७-३० बजे नौगढ स्टेसने थ्यंकेगु

६ बजे नौगढ स्टेसनं थःथःगु निश्चित स्थाने प्रस्थान कार्य ।

मंसिर ५ गते मंगलवार

सुथे : -

८ बजे निसै ११ बजे तक

१. व्यक्तिगत कार्यक्रम

[भिक्षुपिनिगु दिवाभोजन आनन्दकुटी]

न्हिने : -

१ बजे निसै ४ बजे तक

विसर्जन समारोह : सिंहदरवार, ग्यालरी बैठके ।

१. सभापति व धर्मानुशासकया चुनाव
२. विद्वानवर्ग व विशेष प्रतिनिधिपिनिगु पाखें वार्ता
३. प्रतिनिधिपिनिगु उपहार प्रदान कार्य—श्री ५ बडा महारा-
नीया ल्हानं

४. भाषण—धर्मानुशासक पाखें

५. भाषण—सभापतिया पाखें

६. सधन्त्यवाद प्रदान कार्य

असन्तोषी सदां सुखी !

श्री केशवराम जोशी

१०७०

थःके दुःगु ऐश्वर्य, विद्या, ज्ञान आदि गुणे हे तृप्त जुइगु व क्तकिगु सुख, ऐश्वर्य खना मही मजुइगु, अले थःगु दुःख व सुखयात थःसिबे दुःखी व सुखीम्हसिगु दुःख लिसे दांजे याना 'सुख दुःखे समे कृत्वा' धाःथै थ्व निगुलिस नं मन-यात समान याना तये फयेकेगु, थ्व हे संतोषीया परिभाषा खः । अले असन्तोषी जुइगुया अर्थ सन्तोषीया विपरित वनेगु अथवा कनकिगु सुख व ऐश्वर्ये दाह जुइगु, थःके मदुगु सुखया कामना यायेगु खः । शब्दया अर्थ थ्व मखु कि क्तकिगु ऐश्वर्य गथे याना लाके धका विचाः यायेगु, बर्कळि क्तकिसं गुगु नीतिया अनुकरण याना वैभव प्राप्त यात, वथै थमं नं उपाय विचाः यायेगु खः । असन्तोषीया मुख्य मतलब थ्व हे खः, न्ह्याक दःसां मगायेगु तर दुःख मखु सुख !

विषय प्रवेश यायेत थन थ्व नं धायेगु आवश्यक खं, लेखया शीर्षक नीतिया प्रतिकूल बना च्वंगु दु । नीतिया धापू 'सन्तोषं परमं सुखम्' तर थ्व लेखया धापू खः, 'असंतोषं परमं सुखम् !' संतोष हे सुख धयागु केवल सिद्धान्त जक खः, व्यवहार मखु । गथे ईसाइतयेगु धर्म-शास्त्रे त्वाये मत्यः धयागु दु, तर इपिथै त्वाना जुइपि मेपि मदुथै भीगु शास्त्रे नं दया च्वंगु शास्त्रया धापू जक खः । मनु खभावं हे स्वार्थी ! थःगु कल्याण तोता दुःखे हे सुख तायेगु थःगु स्वाभाविक गुणं बाया च्वनेगु खः । कायेबले काय वूथै व बीबले काय सीथै थःगु मानसिक भावना परिवर्तन मजूमहयात मनुष्योचित गुण दुम्ह धाये फइ मखु धयागु महाभारतया नं ला कथन दु ! सन्तोषीयाके थ्व परिवर्तनयागु अभावं थःके दया च्वंगु वैभवे हे सुख ताया मेगु विकास यायेगु प्रवृत्ति वइ मखु, उकिं वयात मेगु कर्त-व्यया प्रयोजन हे मदु । सुत्र जुइमा, दुःख जुइमाः कन्हे धयागु विचाः याये म्वाःम्ह व ळम्ह जइ भरत खः ।

असन्तोषी थथे मखु । वं थौं स्वया कन्हे, कन्हे स्वया कंस कर्म उन्नति यानावं च्वनी । 'इच्छन्ति सति सहश्रं' धयागु उक्तिथै व कर्तव्य परायण जुइ, वं मेहनतं हे सच्चा सुख प्राप्त याइ । उकिं थ्व धाये फु, कर्तव्यया प्रयोजन

वयात हे जक दु, गुम्ह असन्तोषी जुइ । संसारे च्वनेगु हे सांसारिक बाधा लिसे लंच थछ्वछ्वं त्वात्वां वनेगु, तर संतोषं न्ह्याबलें न्ह्यागु ज्यास नं अस-मर्थता प्रकट याकी, उकिं थन्याम्ह मनूया व्यवहारे छुं हे प्रयोजन मदु, वयात छम्ह वनवासी धयां अपो जुइ मखु ।

अबुं गुलि यात उलि अपो मयायेगु थ्व रुद्धिवादी विचारयात असन्तोषी गबलें हे माने याइ मखु । वं जा 'पुत्रात् इच्छेत पराजयम्' धयागु ज्ञान कया बाबांलागु वस्तु दयेकेगु, स्वतन्त्र पूर्वक न्हू न्हूगु खं विचाः यायेगु व मनुष्य समाजयात त्वःगु नियम पालन यायेगु हे प्रमुख कर्तव्य भाःपी । उकिं नेहरूजुं नं धया दीगु, "असन्तोषं प्रगति पाखे घ्वाइ ।" थौं विरवे बांलाक मिखा व्वया स्वत धाःसा खनी, असन्तोषया गुलित आवश्यकता दु । अमेरिकां अणु-बम पिकालं नं रूसं उकिया सम-शक्ति हासिल मयासैं सन्तोष जुया च्वंसा छु जुइ ? रूस अवश्य नं अमेरिकाया शिकार जुइ माली । असन्तोषी सन्तोषीथै निरुत्साह जुइ मखु । वं मनूयात दुःखं सुखे, अंधकारं प्रकाशे, मूर्खं विद्वाने परिणत याइ, तर सन्तोषं थुकिया प्रतिकूल परिणाम हइ ।

गुलिसिनं धाइ, असन्तोषीया मने शांति दइ मखु । तर थ्व कपना जक खः । धाये सः याये मसः धयाथै, गुरु जुइ सकलें सः चेला जुइ सुं मसःथै खः । जुजुया तस्सकं दुःख धका भीसं स्यू, अयनं भीत जुजु याये धाःसा य हे यः । भीसं थ्व नं स्यू, भारी कुबिया तँ थहाँ वया भज्ज्याङ्गे भारि दिका तहाकःगु सासः ल्हाना म्ये हालीम्ह भरियाया तसकं हे सुख । अयसां वं स्यूगु सुख सीत भीसं भारि कुब्बू वनी मखु । थुकिं सी दु, थ्व सिद्धान्त फुक गरीब-यात गरीबी हे सन्तोष याका तयेगु खः, धोखा बीगु खः । संतोषं हे सुख दइ धयागु जा प्रयोग सिद्ध मखुगु 'पुस्तक-सिद्धान्त' जक खः । थ्व गबलें हे असन्तोषया दाम्ने थ्यने फइ मखु । थुजागु सिद्धान्त दयां छु मदया छु, गुगु प्रयो-जने वइ मखु । त्खे ला धोखाबाज सिद्धान्तं दुःख हे बडे जुइ सिबे सुख बडे जुइ मखु ।

असन्तोषी...]

[५७३

छंत

श्री देवरत्न धारुवा

छंत सुनां पंवइ मित्र ?
सत्य बःकया थःगु लेँ लिना
खच्छ हृदय छं उले फयकी
थःत थम्हं तुं च्वने मते पंका
खुशी बाः न्हाःथे न्हाय् फयकी
छंत सुनां पंवइ मित्र ?

‘हँपुपंका च्वन्य मखु धायव खुशीं
द्यां तछ्याना बाः न्होज्यात’
सुन्दर न्यायी छंगु सुपथया
हँ हँ न्हुया छं कँयात
छंत सुनां पंवइ मित्र ?

‘तम हे घय्प्वी मयल प्रकाश
द्यने त्यल मत आः स्यानाव्यु’
धाय् मते मित्र जुया निराश
दनि रवि लुइगु हँ ध्याकुं
छंत सुनां पंवइ मित्र ?

ग्वाना वा छ ह्याउँक मिग्वाःथें
ग्वामी छं थ्यू थ्यूपित
स्याय्फै छन्त मखुत सुनानं
फय्वःसां भन ग्वामी छंत
छंत सुनां पंवइ मित्र ?

नुगः घाः

श्री रामबहादुर कायस्थ

न्हिच्छि हना भी चच्छित बाया
च्वनेत भोपि चकोर मखु प्रिय !
छाय् खः जूगु ध्व जूगु थथे हे
वियोगी नुगः जि गथे तये ?

थिथि भुना भी च्वनेगु छरुय हे
नुगः वेदना परस्पर प्रिय !
छन्त जितः थय् न्हलं पितिका
वियोगी नुगः जि गथे तये ?

निमेष समय व घड़ी समान
घड़ी जितः जुल भन् वर्ष प्रिय !
छुयाय् ! प्रहर जुल युग हे थें भन्
वियोगी नुगः जि गथे तये ?

फ्वीगु ध्व मखु ला विरह व्यथा नं
अइले वर्षा छाय् जूगु प्रिय !
घननन घननं दाय्का थुकथं
वियोगी नुगः जि गथे तये ?

समीर व्वां जुल धुकुधुकु नुगले
लखतु मिखाय्थित भिभिलिक्क प्रिय !
प्रलय जुया च्वन जोरं जिगु म्हय्
वियोगी नुगः जि गथे तये ?

—...—

सम्पादकीय

भूतकालीन घटना हे थौंया इतिहास-पृष्ठ खः, कन्हेया विशेष घटना हे कंसया ऐतिहासिक विषय खः। इतिहासया नामं प्रचलित घटना प्रायः राजमहलया पःखालं दुने, राजा महाराजा, मंत्रीपिनि आकांक्षाया परिधिं दुने अथवा व्यक्ति विशेषया आकांक्षा-क्षेत्रया ध्वाखां पिने मध्यंगु जक जूगुलि ध्वाखां पिने लाःपिं मनूतयेसं—भीसं—थौं इतिहासे नं गजू हुना थः थः क्षत्रीय घटनाय् इतिहास धका साहित्यया इतिहास, विज्ञानया इतिहास, मानवताया इतिहास धका दयेकेगु धायेगु प्रचूर चलन याये धुन। हानं थौं भीसं संसारया वंगु ऐतिहासिक घटनाया अनुकरण याना थःपिं अजापिं ऐतिहासिक पात्र जुइपिं राजा महाराजा, मंत्री वा व्यक्ति विशेषे श्रद्धा मखु क्षोभ याइ, अनुमोदन मखु विद्रोह नं निसन्देह याइ, गुपिसं छम्ह बांलाम्ह मिसा, छकू सम्पन्न भूमि, छगू क्षुद्र अपमानया प्रतिशोधार्थं युद्ध न्यायेका भीगु शतशत प्राणया मू पुला थःगु वासना शान्त यायेगु स्वइ, भीगु हिं चुइका छकू भूभाग—व नं भीथें जाःपिं प्राणी भी मानव दाजु-किजापिनिगु खः—कायेगु स्वइ, भीगु अनन्त अन्तिम सासलं थःगु क्षुद्र अपमानया प्रतिशोधे गोफ्यु वयेकी ! थौं संसारं भीत हक नं यक्व बी धुंकल। विवशं जुजु, मंत्री वा व्यक्ति विशेषया बल खना ग्याना विना इच्छां प्राण उत्सर्ग याये माःगु मंत, न भीत थुजागु दिशां आकर्षित हे याः। अयनं थौं बलाःया तःले न्याय मदुनि। शस्त्रया आधारे औचित्य पाखें मिखा तिस्सीगु, परया देशे हेक्कायेगु स्वंगूगु विश्वयुद्धया सम्भावना पिकायेगु नं बःलाया तःले न्याय मदुगु ज्या खः, गुगु सं विश्ववादी वा मानवता प्रेमी पाखें समर्थन जुइगु ज्या मखु। सुनानं सुयागुं प्रति अन्याय याःसा भीगु नुगले विद्रोहया व्युत्पत्ति अनायाश हे जुइ। उकिं यदि भीसं थौं हुकियात नं महत्व तःसा व मनुष्यत्वयात तः। अले ला भीसं मनुष्यत्वया चरमावस्था हे थःथः धार्मिक इतिहासे वर्णित देव-देवी वा ईश्वर माने याना !

थ्व दृष्टि प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन भीत यःगु प्रकारया इतिहासया अनुकरण खः, पुनर्लेखन वा परिवर्द्धन-लेखन खः। बुद्धया उपदेश मनूयात मनू यायेगु सिबे मेगु छुं मखु। बुद्धया उपदेश मनूयात गुलि यथार्थ व सरल खः, थुकिं अपरिचितपित परिचित याकेगु परिचित व्यक्तिपिनि परम कर्तव्य खः।— World Fellowship of Buddhists थुजापिं मनूतयेगु छगू मात्र सर्वश्रेष्ठ शक्तिशाली संघ खः। गुकिया निदें छको थुजागु बुद्ध-वाणी प्रचारार्थं थवं थवे विचार आदान-प्रदानार्थं, मानवजातियात मानव-धर्म परिचितार्थं छगू बौद्ध-देश नाप मेगु बौद्ध-देशया हृदय सम्बन्ध तथा शान्तिपूर्ण वातावरण निर्माणार्थं सम्मेलन जुइगु खः। प्रथम सम्मेलन लंकाय्, दुतीय जापाने, तृतीय बर्माय् जुल, आः चतुर्थ सम्मेलन नेपाले जुइत सनाच्चन। ४२ गू भिविन्न राष्ट्रया बौद्ध-दर्शन वा बुद्ध-वाणीया विद्पिं थःगु अंचले थः सन्ततिपिं नाप सम्बन्ध तयेकेगु नेपाल माताया प्रथम अवसर खः। बुद्धया जन्म लिपायागु बुद्धया जन्मं क्वसं थःगु महत्व तइगु थःगु इतिहासया छगू गौरवमय अध्याय खः। अले मानवताया विश्व-इतिहासे नेपाल पाखेया निगूगु अध्याय खः।

भीगु कला, भीगु संस्कृति, भीगु साहित्य, भीगु सभ्यता भीगु धर्म प्रत्येक प्रतिनिधिपित प्रभावित याइ। भी प्रत्येक व्यक्तिया प्रत्येक प्रत्येक प्रकारया व्यवहार प्रतिनिधिपिनिगु लेखया, सफूया विषय खः। उकिं प्रत्येक व्यक्ति, विशेषतः सम्मेलनया प्रत्येक कर्मचारी थःगु स्वार्थ तोता सेवा व सत्कार प्रेम पूर्ण आन्तरिक हृदयं निसें यायेमाः। प्रत्येक प्रतिनिधिया भीगु पाखें जुइगु तिल-प्रमाणया हानि भीगु यश व कीर्तिया स्याहाले आपालं आपाः क्षति खः। संक्षेपं धाःसा भीगु प्रेमया परीक्षा, भीगु सत्य व ईमान लनीगु ई, थःगु आगंचः हे ४२ गू विभिन्न देशया न्होने बहीद्यो जुया च्वंगु बखत खः। अले खः, दकसिबे ला भीगु अतिथ्य सत्कार्यया अग्नि-परीक्षा !

जुगु खँ

लुम्बिनी सम्मेलन स्थगित

प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन निन्दु लुम्बिनी जुइगुली आः कारणवश काठमाण्डूस तुं जुइगु जुल । लुम्बिनी दर्शन व पूजन नापं विदाइ समारोह जक जुइ । गुगुं समाचार पत्रे लुम्बिनीया प्रोग्राम सम्पूर्ण मदयेका छ्वःगु रूपं समाचार छापे जुगुया विषये सर्वसाधारण जनता भ्रमे मलाकेया निंति धर्मोदय सभां छगू वक्तव्य प्रकाशित याःगु दु । (पाठकपिसं लुम्बिनीया विषये प्रोग्राम स्वया बुझे जुया दिसँ ।)

लुम्बिनी निर्माण कार्यया निरीक्षण

लुम्बिनी निर्माण कार्य जुयावं च्वंगुया निरीक्षणार्थं छगू कमिशनल मण्डल काठमाण्डुं वंगु लिथ्यंकः भाल । प्रतिनिधि मण्डलं श्री ५ महाराजधिराजया सेवाय् मौखिक रिपोर्ट पेश याये नं धुंकल । हानं याकनं हे संयुक्त रिपोर्ट लिखित रूपं पेश याइ । थ्व प्रतिनिधि मण्डले सरकारया पाखें श्री कृष्णप्रसाद प्रधान ज. से. प. व. सं. मंत्रालय, श्री रामभक्त राजभण्डारी ओभरसियर, धर्मोदय सभा पाखें श्री आशाराम शाक्य सेक्रेटरी धर्मोदय सभा, व श्री दयावीरसिंह भ्वाःगु खः ।

सम्मेलन ब्यले कला प्रदर्शनी

समाचार प्राप्त जुगु दु, नेपाल कला समिति द्वारा आयोजित छगू कला प्रदर्शनी प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया ब्यले जुइगु जुया च्वंगु दु । थ्व प्रदर्शनी नेपालया प्राचीन व वर्तमान चित्रकला, वस्तुकला, मूर्तिकला आदिया प्रदर्शन जुइ ।

प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया निंति

विशेष हवाई जहाज

समाचार प्राप्त जुगु दु, प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया निंति भाइपिं देश विदेशया गण्यमान्य महानुभाव प्रतिनिधि व दर्शकपिनि निंति इन्दिदन इयर लाइन कारपोरेशन (I. A. C.) या प्लेन ११ नवम्बर निसैं १४ नवम्बर १९५६ तक चले जुयावं च्वंगु हवाई जहाज अतिरिक्त सुथे १०-३० बजे छगः व १२-३० बजे छगः हवाई जहाज पटनां ब्वइ । थ्व विशेष प्रकारया प्रबन्ध प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया उपलक्षे यातायात सुविधाया निंति जुगु खः ।

सम्मेलनयात विशेष चन्दा

प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन व थःगु राष्ट्रीय इज्जत पाखे ध्यान तथा थ्व सम्मेलन सफल यायेत निम्न लिखित महानुभावपिसं विशेष चन्दा प्रदान याना दीगु दु । सम्मेलनया सफलता हे राष्ट्रीय प्रतिस्था खः । उकिं अन्याय्य सकल महानुभावपिसं आर्थिक सहायता याकनं याना दीगु आशा याना ।

श्री बबर शम्शेर जं० ब० रा० मो. रु. १०००) ।—
श्री कृष्ण शम्शेर जं० ब० रा० " " १०००) ।—
श्री बहादुर शम्शेर जं० ब० रा० " " ५००) ।—

सम्मेलनयात मोटर सहायता

समाचार प्राप्त जुगु दु, प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनयात सहयोग बिया सफल याना दीगु निंति मोटर सम्मेलन ज्वळि चले यायेगु रूपं प्रदान याना दीगु दु । थ्व ज्याय् काठमाण्डौया मजिष्ट्रेड श्री दुर्गादत्तजुं आपालं परिश्रम याना दीगु दु । मोटरया सहायता याना दीपिं व श्री दुर्गादत्तजु धन्यवादया पात्र खः ।

श्री ज. मृगेन्द्रशम्शेर ज. ब. रा., बबरमहल मोटर २ गः
श्री ज. सुरेन्द्रशम्शेर ज. ब. रा., सुरेन्द्रभवन मोटर २ गः
श्री ज. प्रचण्डशम्शेर ज. ब. रा., मोटर १ गः
श्री फि. मा. केशरशम्शेर ज. ब. रा., केशरमहल मोटर १ गः
श्रीसाहु रतिराम, जुद्धसडक मोटर २ गः
श्रीसाहु कृष्णलाल डमरुलाल, जुद्धसडक मोटर १ गः
श्रीसाहु विहारीलाल खेनान, जुद्धसडक मोटर १ गः
श्रीसाहु बनवारीलाल सोनालाल, इन्द्रचोक मोटर २ गः
श्रीसाहु घरीचन्द प्रसाद अबधकिशोर, इन्द्रचोक मोटर १ गः
श्रीसाहु चिरञ्जीलाल सुरजमल, मखन मोटर १ गः
श्रीसाहु मुशरत शाह बंगाराम, मखन मोटर १ गः
श्रीसाहु कन्हैयालाल, मखन मोटर १ गः

ललितपुर बौद्ध समिति

१४ आश्विन । भिहगः यले प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया विषय कया ललितपुर बौद्ध समितिया पाखें भिक्षु प्रज्ञारश्मिया सभापतित्वे छगू सभा जुल । सभाय् कार्यकारिणी समितिया गठन जुल, गुफिया सभापति पदे श्री पूर्णबहादुर वज्राचार्य व सेक्रेटरी पदे श्री भक्तकृष्णयात ल्यल ।

थ्व समिति वज्राचार्य, शाक्य, सिकःमि, त्वहंकःमि, वज्रकःमि, कृष्क आदि फुक जातिया सम्पूर्ण यल-वासीपिनिगु

प्रतिनिधित्वे याइ । समाचारे हानं ज्ञात जूगु दु, प्यंगूगु सम्मेलने भाग कायेत यलं श्री हर्षराज वज्राचार्य, श्री सुन उपासक व तारेमाम संघ नागबहालं श्री मोहनलाल नियुक्त जुल ।

लुम्बिनी स्वागत समिति

प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया प्रतिनिधिपि लुम्बिनी दर्शनार्थ फ्हाइबले स्वागतार्थ 'लुम्बिनी स्वागत समिति' छगू भिक्षु महानाम स्थविरया अध्यक्षताय गठन जुल । भैरहवाया व तौलिहवाया बड़ाहाकिमपि क्रमशः उपसभापति व मंत्री ल्यल । लुम्बिनी उपवनया प्रबन्धक श्री शिवशरण प्रसाद कोषाध्यक्ष व श्री उमाशंकर मिश्र सह-सेक्रेटरी पदे नियुक्त जुल । भिक्षु चुन्द, श्री सत्यनारायण मल्लिक, श्री अब्दुल्लखां, श्री दसरथप्रसाद, श्री चौधरी विष्णुप्रसाद समितिया सदस्यपि खः । थ्व स्वागत समिति लुम्बिनी कार्ये शिथिलता जुया च्वंगुली क्षोभ प्रकटयाना श्री ५ याथाय् छगू प्रतिनिधि मण्डल नं छ्वःगु दु ।

भैरहवा स्वागत समिति

समाचार प्राप्त जूगु दु, प्यंगूगु सम्मेलनया प्रतिनिधिपि लुम्बिनी फ्हाइबले भैरहवा जुना फ्हाइगु जुया भैरहवाय् नं छगू स्वागत समिति दयेकूगु दु । गुकिया अध्यक्ष स्वयं बड़ाहाकिम श्री नरबहादुर गुरुंग खः, मंत्री श्री सु० सुवर्णबहादुर अमात्यजु खः ।

प्रतिनिधि

प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलने भाग कायेत नेपालया ३५ म्ह प्रतिनिधि मण्डले तानसेन भिक्षु शाक्यानन्द व श्री नीरकाजी शाक्य, बुटवलं श्री बुद्धराज शाक्य व यलं स्वम्ह मण्डलं भाग काइ ।

सम्मेलने भाग कायेत गणतन्त्र चीनं १० म्ह सदस्यपिनिगु छगू प्रतिनिधि मण्डल याकनं हे काठमाण्डू थ्यंक वइगु जुया च्वंगु दु ।

नेपालयात लीयागु विशाल

बुद्धमूर्ति उपहार

समाचार प्राप्त जूगु दु, वइगु प्यंगूगु विश्वबौद्ध सम्मेलने भाग कायेत बर्मा १६ म्ह महानुभावपिनिगु छगू प्रतिनिधि मण्डल नेपाले वइगु जुया च्वंगु दु, गुकिया नेतृत्व बर्माया प्रधान न्यायालयया प्रसिद्ध जज श्री माननीय ऊ. चान्तुं जुं याना दी ।

समाचारे हानं धया तःगु दु, माननीय जज ऊ. चान्तुं जुं धर्मोदय सभायात प्यंगूगु विश्वबौद्ध सम्मेलनया उपलक्षे छगू विशाल बुद्ध-मूर्तिया उपहार नं बर्मा हया दी । सम्मेलने

क्यनेत बर्माय् जूगु खुगूगु संगायना व मेमेगु धार्मिक स्थानया डोकुमेन्टरी फ्लोम नं वइगु जुया च्वंगु दु । नापं त्रिपिटकादि धार्मिक ग्रन्थ वइगु जुया च्वंगु दु ।

कठिनदानोत्सव

समाचार प्राप्त जूगु दु, स्थविर पात्र महाविहारे वंगु कार्तिक ११ गते अष्टमी खुनु कठिनदानोत्सव जुल । हानं मेगु छगू समाचारे ज्ञात जूगु दु, आनन्दकुटी विश्वबौद्ध सम्मेलनया प्रथम दिने विदेशी भिक्षुपि सह अखिल नेपालया भिक्षुपि सम्मिलित जुइबले कठिनदानोत्सव अभूतपूर्व रूपं विशेष प्रकारं यायेगु आयोजन जुया च्वंगु दु ।

राष्ट्रपति डा० राजेन्द्रप्रसादया सम्मान

ये । समाचार प्राप्त जूगु दु, राष्ट्रपति डा० राजेन्द्रप्रसादया सम्माने आनन्दकुटी विद्यापीठे धर्मोदय सभा व विद्यापीठया संयुक्त स्वागत सम्मान कार्तिक ७ गते २०१३ स जुल । थ्व समारोहे स्वागत भाषण धर्मोदय सभाया अध्यक्ष भिक्षु अमृतानन्द स्थविरं याना बिषयात । अनं विद्यापीठया प्रधानाध्यापक श्री भूवनलाल प्रधान व धर्मोदय सभाया मंत्री श्री आशाराम शाक्य पाखें नं समारोहे भाषण जुल । समाचारे ज्ञात जूगु दु, धर्मोदय सभा व विद्यापीठ निगू पाखें नं राष्ट्रपति डा० राजेन्द्रप्रसादयात मान-पत्र बिल । समाचारे हानं धया तःगु दु, राष्ट्रपति डा० राजेन्द्रप्रसादं सभा व विद्यापीठया अभिवृद्धि कामना प्रकट याना भाषण याना दिल हानं विद्यापीठयात १०,००० (भिद्धः) आर्थिक सहायता व द्वच्छि दाँ विद्यार्थीपित मरी नयेत नं बिया दिल ।

बागलुंगे बुद्धमूर्ति संस्थापन

बागलुंग । वंगु १३ भाद्र जमाष्टमी खुनु स्थानीय ज्ञानोदय महाविहारे भगवान बुद्धया मूर्ति संस्थापन कार्य बांलाक सम्पन्न जुल । समाचारे धया तःगु दु, थ्व मूर्ति नेपाल राष्ट्रीय प्रदर्शनी न्याना हःगु जर्मनी सिल्भरया मूर्ति खः । गुकिया खर्च स्थानीय श्रद्धालुपिनिगु चन्दा दामं जुल । समाचारे अन्ते धया तःगु दु, थ्व मूर्ति संस्थापनया उद्देश्य बुद्धया प्रति सकसिगु ध्यान आकर्षित यायेगु श्रद्धा व विश्व-प्रेमया वृद्धि यायेगु खः ।

तानसेने 'नेपाली साहित्य परिषद'

समाचार प्राप्त जूगु दु, तानसेने कार्तिक ३ गते खुनु धवल पुस्तकालयया भवने 'नेपाल साहित्य परिषद'या उद्घाटन बड़ाहाकिम श्री जे. लवशमशेरया ल्हातं सम्पन्न जुल । उद्घाटन उपरान्त परिषदया अध्यक्ष पं. माधवप्रसाद देवकोटाजुया सभापतित्वे छगू सभा जुल । सभाय् परिषदया स. सेक्रेटरी श्री चिनीयालाल वज्राचार्यजुं फुक नेपालया प्रमुख भाषाया

उन्नति यायेगु थःगु परिषदया उद्देश्य विषये नवाना दिल ।
सभापतिजुं 'साहित्य हे राष्ट्रया जीवन तत्व' विषये नवाना
दिल । अन्ते श्री वसंत जंग रायजुयागु व श्री गोपीसिंह
नेपालीयागु सपेरा डान्स व भील डान्स नं जुल ।

सम्मेलने लंकाया सांस्कृतिक मंत्री

समाचार प्राप्त जूगु दु, प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलने
भाग कायेत श्रीलंकाया सांस्कृतिक विभागया मंत्री माननीय
जयवीर कुरुप्पु नं काठमाण्डौं भाइगु जुया च्वंगु दु ।

'पद्म चैत्य विहार'

बुटवल । समाचार प्राप्त जूगु दु, वंगु कार्तिक ६ गते खुनु
स्थानीय पद्म चैत्य विहारे 'पद्म चैत्य विहार' नामं ङ्गू न्हूगु
संस्थाया स्थापना जुल । गुकिया पदाधिकारी थुकथं खः—
सभापति—श्री बोधिरत्न वज्राचार्य, उपसभापति—श्री मुन्नी-
लाल शाक्य, मन्त्रिणी—सुश्री कु० देवकुमारी, उपमन्त्री—
श्री बुद्धराज 'उदय,' कोषाध्यक्ष—श्री रत्नमणि तुलाधर,
प्रचार मन्त्री—श्री ओम् शंकर, उपप्रचार मन्त्री—श्री धर्म-
गौतम । थुकिं अतिरिक्त च्याम्ह सदस्य नियुक्त जूगु दु ।

धर्मोदय सभाया न्हूसदस्य

१८१. श्री बडाकाजि माणिकलाल राजभण्डारी
क्वालखु, ल. पु. १८२. श्री मोहनकाजी ताम्राकार,
७६३२, मरू टोल, कान्तिपुर, १८३. श्री लोकबहा-
दुर शाक्य, हःखा ल. पु. १८४. श्री रामबहादुर
नेपाली, धाला छें, ल. पु. १८५. श्री रत्नमुनि स्थापित
८६७ मखन टोल, कान्तिपुर, १८३. श्री सर्वज्ञरत्न,
११३५८ ल्यौड टोल, कान्तिपुर, १८७. श्री तुलसी
लाल कर्माचार्य, ३६५५ इखालखु टोल, ल. पु.
१८८. श्री पूर्णमान उपासक, तेबहाल, कान्तिपुर १८६.
श्री अमृतलाल रंजितकार, ७६७ मजिपाट, कान्ति-
पुर ।

विशेष सूचना

धर्मोदय सभा सम्बन्धित पत्र व्यवहार कृपया
श्रीधः विहार, नघः टोल, काठमाण्डू नामे याना
दिसँ । रिडारेक्टर याना पौ हानं थनं नेपाले
छवयेवले छित लिमः तःसकं विस्तार जुइ । वथें
सम्मेलन सम्बन्धी पत्र व्यवहार धर्मोदय सभा,
६३१ जुद्धसङ्क नापं याना दिसँ ।

जिमिगु सम्पादक-फाइल आपालं अजागु पौ
नं दु, गुकी नापं नेपाली टिकट अथें लाना च्वंगु दु ।
प्रायः लेखक-लेखिकापिसं लिमःया निति, नेपाली
टिकट तथा हया दीगु, गुगु टिकटं न लिमः छवये
हे ज्यू, न उकिया सत्ता-ब्रत्ता याना च्वनेगु सम्भव
हे दु । धाल्थें ला देशी टिकट तथा हःसां लिमः
बीगु सम्भव मदु । गुगु लेख स्वीकृत जुइ, उकिया
सुचं प्रकाशन पूर्व हे बी । गुगु अस्वीकृत रचना खः,
लित छवयेगुली जिमिसं थःत बाध्य समझे मजुया ।
विशेषरूपं फवना छवया वःगु रचना हे जक छुं कारण
प्रकाशित याये मफुसा लित छवयेगु सम्भव दु ।
वंगु कौलां आपालं ग्राहकपिनिगु ग्राहक चन्दा
फुत । कृपया 'धर्मोदय'या भिदं क्यंगु दंया निति
याकनं ग्राहक चन्दा जिमि स्थानीय प्रचारक वा
एजेन्टयात बुझे याना बिया दिसँ अथवा थन
छवया हया दिसँ ।

'धर्मोदय'या ग्राहक व पाठकपित सुचित याना च्वना,
'धर्मोदय'या आगामी अंक दिसम्बर व जनवरीया संयुक्तांक
रूपे पिहाँ वइ । गुकी प्यंगूगु विश्वबौद्ध सम्मेलनया विशेष
विशेष लेख, देश विदेशया विद्वान प्रतिनिधिपिनिगु भाषण,
सम्मेलनया चित्र व न्हेन्हुयागु विस्तृत समाचार प्रकाशित
जुइ । —सम्पादक व व्यवस्थापक

**“धर्मोदय” सभाया सदस्य जुया प्यंगूगु विश्व-बौद्ध सम्मेलनया स्वागत
समितिया साधारण सदस्ये दु थ्याक भासँ ।**